

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS PAŽANGOS DEPARTAMENTO EKONOMIKOS SKYRIUS**

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2015 M. KOVO 18 D. NUTARIMO NR. 284 „DĖL
NACIONALINĖS ŠILUMOS ŪKIO PLĖTROS 2014–2021 METŲ PROGRAMOS
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (TAP NR. 16-472(2); TAIS NR. 16-1953(3))
PAŽYMA**

2016-04-13 Nr. NV-1099

Vilnius

1. Projekto teikėjas – Energetikos ministerija (EM)

2. Projekto esmė –

Keičiami du rodikliai.

1) Atliekant Programos įgyvendinimo priežiūrą ir stebėseną, nustatyta, kad įvertinus šiuo metu Vilniaus miesto centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje veikiančių šilumos gamybos įrenginių, energijos gamybai naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius, galias, bei 2017 m. numatomų įrengti kogeneracinių įrenginių, energijos gamybai naudojančių atsinaujinančius ir (ar) vietinius (komunalines atliekas) energijos išteklius, šilumines galias, 2017 m. Vilniaus miesto centralizuoto šilumos tiekimo sistemos kuro balanse atsinaujinančių ir (ar) vietinių energijos išteklių dalis atitiks Programos 1 priedo R-1-2 vertinimo kriterijaus 2021 metų siektiną vertinimo reikšmę, t. y. 2017 m. atsinaujinančių ir (ar) vietinių energijos išteklių dalis Vilniaus miesto centralizuoto šilumos tiekimo sistemos kuro balanse sudarys ne mažiau 70 procentų. Atsižvelgiant į tai ir siekiant racionaliai planuoti energetikos sektoriaus plėtrą efektyviai panaudojant 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas, projektu yra keičiama Programos 1 priedo R-1-3 vertinimo kriterijaus reikšmė, atsisakant nuo 2017 metų didinti Vilniaus mieste esančių reguliuojamų šilumos gamintojų valdomų šilumos energijos gamybos įrenginių, tiekiančių šilumą į miesto centralizuoto šilumos tiekimo sistemą ir naudojančių atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius, įrengtąsias šilumines galias, atitinkamai pakeičiant Programos 1 priedo R-1-3 priemonių lentelėje nurodytas reikšmes – Vilniaus mieste įrengtųjų šiluminių galių 2021 metais reikšmę suvienodinant su 2017 metų reikšme (319 MW, vietoj 2021 m. buvusios 400 MW).

2) Programos 1 priede yra įtvirtintas 1.3.3. Priemonės P-1-3-2 vertinimo kriterijus, pagal kurį 2015 metais turėjo būti sukurta ir pradėta pildyti centralizuoto šilumos tiekimo sektoriaus duomenų bazė, už kurios įgyvendinimą yra atsakingos trys institucijos (EM, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (VKEKK), Statistikos departamentas). Priemonės įgyvendinimas turėtų būti vykdomas iš atsakingoms institucijoms numatytų bendrųjų asignavimų. Įvertinus tai, kad EM-jai nei 2015 m., nei 2016 m. nebuvo skirta papildomų asignavimų vertinimo kriterijaus įvykdymui, siūloma šio vertinimo kriterijaus reikšmę (100 proc. įvykdymas) iš 2015 m. perkelti į 2017 m. Paminėtina, kad yra galimybė šią priemonę kompleksiskai įgyvendinti su Susisiekimo ministerijai VKEKK pateiktu Duomenų surinkimo ir analizės informacinės sistemos plėtros projektiniu pasiūlymu, kuris, esant galimybei, galėtų būti finansuojamas 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų lėšomis.

3. Derinimas –

Aplinkos ministerija, Finansų ministerija, Susisiekimo ministerija ir Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija pastabų neturėjo.

2016-04-05 syarstytas ministerijų atstovų pasitarime, kuriame Aplinkos ministerija pateikė pastabą dėl Vilniaus miesto aplinkos užterštumo kietosiomis dalelėmis ir benzo(a)pirenu problemos, kuri dar labiau gali paaštrėti siūlomu pakeitimu apribojus reguliuojamų šilumos gamintojų valdomų šilumos energijos gamybos įrenginių, tiekiančių šilumą į centralizuoto šilumos sistemą, galią. EM paaiškina, kad projektu nėra ribojama šilumos gamybos įrenginių galios plėtra Vilniaus mieste, tačiau yra numatoma optimalios šilumos gamybos įrenginių, naudojančių atsinaujinančius ir(ar) vietinius energijos išteklius, galios riba, kuri yra finansuojama iš ES struktūrinės paramos lėšų.

Atsižvelgta LRVK Teisės departamento pastabas.

Pažymėtina, kad 2016-04-07 gautos Lietuvos laisvosios rinkos instituto pastabos dėl galimo konkurencijos apribojimo ir teisėtų lūkesčių pažeidimo 2021 m. sumažinus įrengtąją šiluminę galią Vilniuje – nuo 400 MW iki 319 MW, t. y. iki tokios pat reikšmės, kuri numatyta 2017 m.

Pastebėtina, kad nutarimo projekto pavadinimas iki pasirašymo turi būti patikslintas vietoj „Dėl nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2014–2021 metų programos patvirtinimo“ pakeisti į „<...> 2015-2021 metų programos patvirtinimo“.

4. Dalykinio vertinimo išvada –

Teikiamas projektas iš esmės atitinka Vyriausybės darbo reglamento reikalavimus.

Patarėja

Lina Žongolavičiūtė

Lina Žongolavičiūtė, tel. 870663853, el. p. lina.zongolaviciute@lr.v.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. (8 706) 64 715,
faks.(8 706) 64 820, el. p. info@enmin.lt, <http://www.enmin.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2016-04-07 Nr. (19.1-16)3-804

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Ministerija), įvertinusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento 2016 m. kovo 25 d. išvadoje Nr. NV-928 ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2016 m. vasario 25 d. rašte Nr. (10-4)-D8-1375) ir 2016 m. balandžio 5 d. Ministerijų atstovų pasitarime pateiktas pastabas, Lietuvos Respublikos Vyriausybei teikia svarstyti patikslintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimo Nr. 284 „Dėl Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas;
2. Nutarimo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas;
3. Pastabų derinimo pažyma, 1 lapas.

Ūkio ministras,
pavaduojantis energetikos ministrą

Evaldas Gustas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2015 M. KOVO 18 D. NUTARIMO NR. 284 „DĖL NACIONALINĖS ŠILUMOS ŪKIO PLĖTROS 2014–2021 METŲ PROGRAMOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2016 m. . d. Nr.
Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

Pakeisti Nacionalinę šilumos ūkio plėtros 2015-2021 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 284 „Dėl Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015-2021 metų programos patvirtinimo“:

1. Pakeisti 1 priedą ir pastraipą, kurios eilės numeris „R-1-3“, išdėstyti taip:

„R-1-3	Reguliuojamų šilumos gamintojų valdomų šilumos energijos gamybos įrenginių, tiekiančių šilumą į nurodyto miesto centralizuoto šilumos tiekimo sistemą ir naudojančių atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius, įrengtosios šiluminės galios, įskaitant šio tikslo 1.1 uždavinyje numatytų kogeneracinių pajėgumų šiluminės galias (MW):				Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija)“
	Vilnius	79	319	319	
	Kaunas	109	180	180	
	Klaipėda	85	115	130	
	Šiauliai	61	61	61	
	Panevėžys	20	35	60	
	Druskininkai	25	25	27	
	Alytus	34	40	40	
	Marijampolė	20	33	33	
	Jonava	25	25	25	
	Palanga	8	13	13	
	Telšiai	5	15	15	
	Naujoji Akmenė	8	8	8	
	kiti miestai	–	175	175	

2. Pakeisti 1 priedą ir pastraipą, kurios eilės numeris „P-1-3-2“, išdėstyti taip:

„P-1-3-2	Sukurta ir pradėta pildyti centralizuoto šilumos tiekimo sektoriaus duomenų bazė (procentais)	–	100	–	Energetikos ministerija, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, Lietuvos statistikos departamentas“
----------	---	---	-----	---	--

Ministras Pirmininkas

Energetikos ministras

Ūkio ministras

Evaldas Gustas

2016.04.07

Energetikos viceministras

Vidmantas Mačiavičius

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėjo pavaduotoja

Ramunė Mikalauskienė

2016.04.06

4

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2015 M. KOVO 18 D. NUTARIMO NR. 284
„DĖL NACIONALINĖS ŠILUMOS ŪKIO PLĖTROS 2014–2021 METŲ PROGRAMOS
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2016 m. d. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnio 17 dalimi ir 7 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

Pakeisti Nacionalinę šilumos ūkio plėtros programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 284 „Dėl Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programos patvirtinimo“:

1. Pakeisti 1 priedą ir pastraipą, kurios eilės numeris „R-1-3“, išdėstyti taip:

„R-1-3	Reguliuojamų šilumos gamintojų valdomų šilumos energijos gamybos įrenginių, tiekiančių šilumą į nurodyto miesto centralizuoto šilumos tiekimo sistemą ir naudojančių atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius, įrengtosios šiluminės galios, įskaitant šio tikslo 1.1 uždavinyje numatytų kogeneracinių pajėgumų šiluminės galias (MW):				Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija)“
	Vilnius	79	319	400	319
	Kaunas	109	180	180	
	Klaipėda	85	115	130	
	Šiauliai	61	61	61	
	Panevėžys	20	35	60	
	Druskininkai	25	25	27	
	Alytus	34	40	40	
	Marijampolė	20	33	33	
	Jonava	25	25	25	
	Palanga	8	13	13	
	Telšiai	5	15	15	
	Naujoji Akmenė	8	8	8	
	kiti miestai	–	175	175	

2. Pakeisti 1 priedą ir pastraipą, kurios eilės numeris „P-1-3-2“, išdėstyti taip:

„P-1-3-2	Sukurta ir pradėta pildyti centralizuoto šilumos tiekimo sektoriaus duomenų bazė (procentais)	100	100	–	Energetikos ministerija, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, Lietuvos statistikos departamentas“
----------	---	-----	-----	---	--

Ministras Pirmininkas

Energetikos ministras

Ūkio ministras

Evaidas Gustas
2016-04-07

Energetikos viceministras

Vidmantas Macevičius

2016-04-06

Energetikos ministerijos
Tiesos skyriaus vedėjo pavaduotoja

Ilamunė Mikalauskienė
2016-04-06

LR Vyriausybei
LR Energetikos Ministerijai
LR Konkurencijos Tarybai

2016-04-07 Nr.1.16-26

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2015 M. KOVO 18 D. NUTARIMO
NR. 284 „DĖL NACIONALINĖS ŠILUMOS ŪKIO PLĖTROS 2014-2021 METŲ
PROGRAMOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO 16-1953(2)**

Siunčiame LLRI pastabas. Projektas neatsižvelgia į šiuos svarbius aspektus:

Pirma, šis sumažinimas gali būti traktuojamas kaip konkurencijos apribojimas centralizuotai gaminamos šilumos rinkos segmente.

Antra, priėmus Projektą gali kilti pretenzijų dėl teisėtų lūkesčių pažeidimo.

Todėl siūlome atlikti papildomą vertinimą, ar Projektas nepažeis teisėtų lūkesčių, įtraukiant visas suinteresuotas puses ir rinkos dalyvius.

PRIDEDAMA. „Lietuvos laisvosios rinkos instituto pastabos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimo Nr. 284 „Dėl nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2014-2021 metų programos patvirtinimo“ pakeitimo" projektui 16-1953(2)“ 1 lapas.

Pagarbiai,

Lietuvos laisvosios rinkos
instituto prezidentas

Žilvinas Šilėnas

Lietuvos laisvosios rinkos instituto pastabos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimo Nr. 284 „Dėl nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2014-2021 metų programos patvirtinimo“ pakeitimo" projektui 16-1953(2)

Lietuvos laisvosios rinkos institutas (toliau LLRI) išnagrinėjo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimo Nr. 284 „Dėl nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2014-2021 metų programos patvirtinimo“ pakeitimo" projektą 16-1953(2) (toliau Projektas) ir teikia šias pastabas.

Projektu yra sumažinamos Reguluojamų šilumos gamintojų valdomų šilumos energijos gamybos įrenginių, tiekiančių šilumą į nurodyto miesto centralizuoto šilumos tiekimo sistemą ir naudojančių atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius, įrengtosios šiluminės galios. Vilniuje 2021 m. – nuo 400 MW iki 319 MW, t. y. iki tokios pat reikšmės, kuri numatyta 2017 m.

Projektas neatsižvelgia į šiuos svarbius aspektus:

Pirma, šis sumažinimas gali būti traktuojamas kaip konkurencijos apribojimas centralizuotai gaminamos šilumos rinkos segmente. Tikėtina, kad nustatytoji riba (ar apskritai, bet kokia nustatyta riba), veiks kaip apribojimas centralizuotai gaminamos šilumos gamybos apimtims. Tai savo ruožtu veiks kaip dirbtinis (t. y. sukurtas teisės aktu) barjeras į rinką ateiti naujiems nepriklausomiems šilumos tiekėjams.

Tokiu būdu Projektas sukurtų konkurencijos sąlygų skirtumus tarp esamų ir naujų ar potencialių šilumos gamintojų. Tai savo ruožtu gali būti traktuojama kaip Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies pažeidimas.

Primename, kad Vyriausybės nutarimai nėra Įstatymai, todėl tokių teisės aktų priežiūra pagal Konkurencijos įstatymo 4 str. yra Konkurencijos tarybos priežiūros objektas. Siekiant išvengti pažeidimo, šio klausimo kėlimo ateiityje **siūlome kreiptis į Konkurencijos tarybą nuomonės dėl Projekto atitikimo Konkurencijos 4 str. nuostatoms.**

Antra, 400 MW Vilniuje 2021 metais buvo numatyti dokumente, patvirtintame 2015 m. Vadinas, yra tikimybė, kad kai kurie ūkio subjektai planavo būsimą ūkinę veiklą, investicijas, patyrė išlaidas, vadovaudamiesi teisėtais lūkesčiais, kad Projekte aprašytos šilumos gamybos apimtys Vilniuje 2021 m. sieks 400 MW. Tai reiškia, kad priėmus Projektą gali kilti pretenzijų dėl teisėtų lūkesčių pažeidimo.

Atkreipiame dėmesį, kad Projektas, keičia ne Įstatymą, o Vyriausybės nutarimą. Primename, kad konkurenciją ar asmens ūkinės veiklos laisvę Lietuvoje suvaržyti galima tik įstatymu. Be to, Projektas, o tiksliau keičiamos šiluminės galios vertės nėra pagrįstos: nėra pateikti įrodymai ar pagrindimas, kodėl toks apribojimas yra būtinas, proporcingas ar tarnauja tautos gerovei, idant nebūtų pažeistas teisių ir atsakomybių balansas, kaip numatyta Konstitucijos 46 str.

Todėl siūlome atlikti papildomą vertinimą, ar Projektas nepažeis teisėtų lūkesčių, įtraukiant visas suinteresuotas puses ir rinkos dalyvius.

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2015 M. KOVO 18 D. NUTARIMO NR. 284 „DĖL
NACIONALINĖS ŠILUMOS ŪKIO PLĖTROS 2014–2021 METŲ PROGRAMOS
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (TAP NR. 16-472(2); TAIS NR. 16-1953(3))**

(TOLIAU – NUTARIMO PROJEKTAS)

2016-04-12 Nr.NV-1086

Vilnius

Įvertinę patikslinto, atsižvelgiant į 2016 m. balandžio 5 d. Ministerijų atstovų (viceministrų, ministerijų kanclerių) pasitarimo metu pateiktas pastabas ir pasiūlymus, Nutarimo projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, esminių pastabų ir pasiūlymų neturime.

Teisės departamento direktorius

Rimvydas Pilibaitis

DERINIMO PAŽYMA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2015 M. KOVO 18 D.
NUTARIMO NR. 284 „DĖL NACIONALINĖS ŠILUMOS ŪKIO PLĖTROS 2014–2021 METŲ PROGRAMOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“
PROJEKTO

Eil. Nr.	Pasiūlymo, pastabos teikėjas	Pastaba, pasiūlymas	Pastabų, pasiūlymų vertinimas
1.	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (2016-02-25 raštas Nr. (10-4)-D8-1375)	Pagal kompetenciją atkreipiame dėmesį, kad Vilniaus miesto aplinkos užterštumo kietosiomis dalelėmis ir benzo(a)pirenu problema (aplinkos užterštumo kietosiomis dalelėmis KD_{10} lygis nuolat viršija nustatytą leistiną 35 dienų viršijimų norma nuo 2013 metų kancerogeninio teršalo benzo(a)pirenu, kurio didžiausios koncentracijos išmatuojamos šildymo sezono metu, koncentracija aplinkos ore didėja nuo 2007 metų ir nuo 2010 metų jau nuolat viršija nustatytą siektiną vertę), kuri dar labiau gali paastrėti siūlomu pakeitimu apribojus reguliuojamų šilumos gamintojų valdomų šilumos energijos gamybos įrenginių, tiekiančių šilumą į centralizuoto šilumos sistemą, galią ir galimybes daugiau energijos gaminti griežtus aplinkosaugos reikalavimus atitinkančiuose vidutinės ir didelės galios kurą deginančiuose įrenginiuose, sudarius papildomas sąlygas aplinkos oro taršos požiūriu mažiau palankiai individualių būstų šildymo įrenginių plėtrai.	Neatsižvelgta. Nutarimo projektu nėra ribojama šilumos gamybos įrenginių galios plėtra Vilniaus mieste, tačiau yra numatoma optimalios šilumos gamybos įrenginių, naudojančių atsinaujinančius ir(ar) vietinius energijos išteklius, galios riba, kuri yra finansuojama iš ES struktūrinės paramos lėšų. Paminėtina, kad šiai dienai Vilniaus mieste be reguliuojamų nepriklausomų šilumos gamintojų <i>inter alia</i> šilumos tiekėjo veikia ir nereguliuojami nepriklausomi šilumos gamintojai, kurių plėtra nėra ribojama. Nutarimo projektu bei kurie, esant šilumos energijos poreikiui, gali aprūpinti pakankamu šilumos energijos kiekiu esamus ir būsimus centralizuoto šilumos tiekimo sistemos vartotojus.

Ūkio ministras

Egidijus Gustas

2016.04.07

Energetikos viceministras

Vidmantas Macevičius

2016.04.06

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėjo pavaduotoja

Ramunė Mikalauskienė

2016-04-06

10

Siūlau įtraukti į Vyriausybės posėdžio (pasitarimo) darbotvarkės projektą

[Signature]
2016-04-14

Dėl Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimo Nr. 284 "Dėl Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2014-2020 metų programos patvirtinimo" pakeitimo (TAP-16-472²)(16-1953³)

Pranešėjas: Energetikos ministras R. Masiulis

Dalyvauja: Energetikos ministerijos Šilumos ūkio ir energijos efektyvumo skyriaus vedėja D. Kapačinskaitė

Klausimo kuratorius: V.Pavardė, parašas

Posėdžių rengimo skyriaus
patarėjas

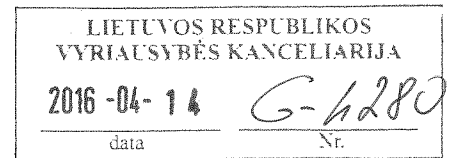
R. Gerasimovič

2016-04-31

[Signature]

<p>Apsvarstyta ministerijų atstovų pasitarime</p> <p><u>2016-04-05</u> (data)</p>	<p>Ministerijų atstovų pasitarimo protokolo išrašas</p> <p>1. Pasiūlyti EM atstovų į AM ir TD postabas, 2. Patikrinti projekto svarstymą Vyriausybės posėdžio B dalyje.</p>
<p>Informacija apie projekto svarstymą Vyriausybės pasitarime ar/ir Vyriausybės posėdyje</p>	<p>Papildoma informacija</p>

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Gedimino pr. 11
LT-01104 Vilnius

2016-04-12 Nr. 02-07-15

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2015 M. KOVO 18 D. NUTARIMO
NR. 284 „DĖL NACIONALINĖS ŠILUMOS ŪKIO PLĖTROS 2015–2021 METŲ
PROGRAMOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO DERINIMO**

UAB „Danpower Baltic“ yra nepriklausomas šilumos gamintojas, vystantis biokuro katilinių/kogeneracinių elektrinių statybos projektus Lietuvoje, tame tarpe ir Vilniuje.

UAB „Danpower Baltic“ susipažino su Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimo Nr. 284 „Dėl nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015-2021 metų programos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektu (toliau – **Nutarimo projektas**), kuris šiuo metu yra pateiktas derinti suinteresuotoms institucijoms ir visuomenei. UAB „Danpower Baltic“ 2016 m. balandžio 7 d. pateikė savo pastabas ir pasiūlymus Nutarimo projektui, tačiau Lietuvos Respublikos energetikos ministerija neįvertinusi UAB „Danpower Baltic“ UAB pastabų, 2016 m. balandžio 7 d. pateikė Nutarimo projektą svarstyti Vyriausybei.

Nutarimo projektu, be kita ko, siūloma pakeisti Nacionalinę šilumos ūkio plėtros programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 284 „Dėl Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015-2021 metų programos patvirtinimo“.

Nutarimo projekto 1.1 p. siūloma pakeisti 1 priedo R-1-3 punktą nustatant tikslą, kad Vilniaus mieste 2021 m. reguliuojamų šilumos gamintojų valdomų šilumos energijos gamybos įrenginių, tiekiančių šilumą į nurodyto miesto centralizuoto šilumos tiekimo sistemą ir naudojančių atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius, įrengtosios šiluminės galios, įskaitant šio tikslo 1.1 uždavinyje numatytų kogeneracinių pajėgumų šiluminės galios (MW), turi siekti 319 MW, t.y. tiek pat kiek ir 2017 m. Pažymėtina, kad iki šiol galiojęs reguliavimas (Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015-2021 metų programos 1 priedas) numatė, kad Vilniaus mieste 2021 m. įrengtoji šiluminės galios įrenginių, tiekiančių šilumą į sistemą ir naudojančių biokurą ir (ar) vietinius energijos išteklius, galia turi būti ne mažesnė kaip 400 MW. Tuo tarpu Nutarimo projektu ši dydį siūloma sumažinti iki 319 MW.

Atsižvelgdami į Nutarimo projektu siūlomus pakeitimus bei su tuo susijusias žemiau nurodomas teises ir faktines aplinkybes, prašome atsisakyti Nutarimo projekto 1.1 p. keitimo.

Pirma, UAB „Danpower Baltic“ kelia didelį susirūpinimą tai, kad Nutarimo projektu siūlomas reguliavimas galimai parengtas išimtinai siekiu užkirsti kelią UAB „Danpower Baltic“ įmonių grupės vystomam 20 MW šiluminės galios kogeneracinės jėgainės projektui Vilniuje¹.

STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“, patvirtinto LR Aplinkos ministro 2010-09-27 įsakymu Nr. D1-826, 10 priedo 9 p. nustatyta, kad iki pateikiant prašymą išduoti statybą leidžiantį dokumentą, privaloma gauti šių subjektų rašytinius pritarimus projektui, jei projekte suprojektuoti šilumos gamybos ir (arba) šilumos ir elektros energijos gamybos (kogeneraciniai) įrenginiai, tiekiantys šilumą į centralizuoto šilumos tiekimo sistemas ir naudojančios atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius. Tokiu atveju turi būti gaunamas Energetikos ministerijos pritarimas vykdomam projektui.

Energetikos ministerija yra išaiškinusi, kad pritarimas atitinkamam projektui bus teikiamas su sąlyga, kad projektas atitinka Nacionalinę šilumos ūkio plėtros 2015-2021 metų programą (**priedas Nr. 1**).

UAB „Danpower Baltic“ skaičiavimais, reguliuojamų gamintojų (naudojančių atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius) bendra instaliuota šiluminė galia Vilniuje (įskaičiuojant jau veikiančius įrenginius ir planuojamus UAB „Lietuvos energija“ grupės projektus) siekia apie 310 MW², t.y., laisvos instaliuotos galios yra apie 9 MW.

Tai reiškia, kad UAB „Danpower Baltic“ įmonių grupės Vilniuje vystoma 20 MW šilumos galios kogeneracinė jėgainė gali negauti suderinimo iš Energetikos ministerijos, motyvuojant Nutarimo projekto 1.1 p. nustatyta instaliuotos galios riba 319 MW, kas tiesiogiai pažeistų teisėtus UAB „Danpower Baltic“ lūkesčius.

Jeigu Nutarimo projekto 1.1. p. nebūtų priimtas, tai šiuo metu nustatyta 400 MW bendros šiluminės instaliuotos galios riba būtų pakankama UAB „Danpower Baltic“ įmonių grupės Vilniuje vystoma 20 MW šilumos galios kogeneracinės jėgainės projektui, nes atmetus šiuo metu reguliuojamų gamintojų instaliuotą galią ir UAB „Lietuvos energija“ grupės planuojamus projektus, laisva instaliuota galia iki 2021 m. sudarytų apie 90 MW.

Pažymėtina, kad analogiška situacija jau susiklosčiusi Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015-2021 metų programos priėmimo stadijoje 2015 metais, kai dėl UAB „Danpower Baltic“ įmonių grupės Šiauliuose vystomo 20 MW šiluminės galios kogeneracinės elektrinės projekto³ eliminavimo buvo sumažinta instaliuota šiluminė galia priskirta Šiauliams.

¹ <http://www.geco.lt/projektai/igyvendinami-projektai/geco-biokuro-kogeneracin-elektrin-vilniuje/>

² (<http://www.kogen.lt/vertinamos-vilniaus-kogeneracines-jegaines-statybos-darbu-pirkimo-paraiskos>
<http://www.kogen.lt/vertinamos-vilniaus-kogeneracines-jegaines-statybos-darbu-pirkimo-paraiskos>
<http://www.vilniaus-energija.lt/content/energijos-gamyba>

(<http://www.lsta.lt/lt/articles/view/593> ³ <http://www.geco.lt/projektai/igyvendinami-projektai/geco-biokuro-kogeneracin-elektrin-siauliuose/>

³ <http://www.geco.lt/projektai/igyvendinami-projektai/geco-biokuro-kogeneracin-elektrin-siauliuose/>

Svarstant Nacionalinę šilumos ūkio plėtros 2015-2021 metų programos projektą, vieno iš pirminių projekto variantų Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2014-2021 metų programos 1 priede Šiauliams buvo nustatyti tokie įrengtosios šiluminės galios įrenginių, tiekiančių šilumą į sistemą ir naudojančių biokūrą ir (ar) vietinius energijos išteklius, MW: 2014 m. – 35 MW, 2016 m. – 50 MW, 2020 m. – 75 MW (**priedas Nr. 2**).

Tačiau prieš pat patvirtinant Nacionalinę šilumos ūkio plėtros 2015-2021 metų programą, siūlomos galios buvo pakeistos, Šiaulių miestui tiek 2015 m., tiek 2017 m., tiek ir 2021 m. nustatant 61 MW galios ribą, tiksliai tokią ribą, kokia jau 2015 m. buvo pasiekta Šiauliuose išskirtinai vien AB „Šiaulių energija“ turimais įrengimais.

Būtent dėl šios priežasties UAB „Danpower Baltic“ grupės įmonių projektas Šiauliuose susiduria su sunkumais, nes viešojo administravimo institucijos atsisako duoti reikalingus suderinimus, motyvuojant tuo, kad Šiauliuose jau yra pasiekta 61 MW galios riba.

Taigi apibendrinant aukščiau išdėstytas aplinkybes teigtina, kad Nutarimo projekto 1.1 p. neturėtų būti priimtas, nes juo siūlomas reguliavimas gali sukurti teisinio neapibrėžtumo situaciją ir daryti neigiamą įtaką UAB „Danpower Baltic“ įmonių grupės vystomiems šilumos ūkio projektams Vilniuje.

Antra, pažymėtina, kad Nutarimo projektas buvo pateiktas derinti ir LR Aplinkos ministerijai, kuri Nutarimo projektą pakomentavo 2016-02-25 rašte Nr. (10.4)-D8-1375 (**priedas Nr. 3**).

Nors LR Aplinkos ministerija nurodė, kad pastabų Nutarimo projektui pagal kompetenciją neturi, tačiau kartu atkreipė dėmesį, kad Vilniaus miesto aplinkos oro užterštumo kietosiomis dalelėmis KD10 lygis nuolat viršija nustatytą leistiną 35 dienų viršijimų normą nuo 2013 m., o kogeneracinio teršalo benzo(a)pireno, kurio didžiausios koncentracijos išmatuojamos šildymo sezono metu, koncentracija aplinkos ore didėja nuo 2007 m. ir nuo 2010 m. jau nuolat viršija nustatytą siektiną vertę. LR Aplinkos ministerija taip pat atkreipia dėmesį, kad priėmus Nutarimo projektą, kuriuo siūloma atsisakyti nuo 2017 metų didinti Vilniaus mieste esančių reguliuojamų šilumos gamintojų valdomų šilumos energijos gamybos įrenginių, tiekiančių šilumą į miesto centralizuoto šilumos tiekimo sistemą ir naudojančių atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius, įrengtąsias šilumines galias, aptariama oro užterštumo kietosiomis dalelėmis problema gali dar labiau paaštrėti, kadangi tokiu būdu kartu būtų sudarytos papildomos sąlygos aplinkos oro taršos požiūriu mažiau palankiai individualių būstų šildymo įrenginių plėtrai užuot sudarius galimybes daugiau energijos gaminti griežtus aplinkosaugos reikalavimus atitinkančiuose vidutinės ir didelės galios kūrą deginančiuose įrenginiuose.

Reikia pažymėti, jog atsižvelgiant į tai, kad esant ne tik šilumos gamybos įrenginių statybos ir modernizavimo finansavimui iš ES struktūrinės paramos lėšų, bet ir esant bet kokiai kitai valstybės ar savivaldybių dotacijai ar subsidijoms kogeneracijos įrenginių įrengimui, taip pat ir šilumą gaminančiam subjektui gaminant daugiau kaip 1/3 šilumos gamybos kiekio vienoje centralizuotos šilumos tiekimo sistemoje, nereguliuojamas šilumos gamintojas būtų pripažįstamas reguliuojamu. Todėl Energetikos ministerijos motyvai neatsižvelgti į LR Aplinkos ministerijos pastabas yra netikslūs ir pateikti neatsižvelgiant į tikruosius LR Aplinkos ministerijos pasiūlymo ketinimus.

UAB „Danpower Baltic“ sutinka su LR Aplinkos ministerijos 2016-02-25 rašte Nr. (10-4)D8-1375 nurodytais pastebėjimais, kurie yra pagrindas nepriimti Nutarimo projekto 1.1 p., nors ir Energetikos ministerija neatsižvelgė į aukščiau minėtas LR Aplinkos ministerijos pastabas.

Trečia, UAB „Danpower Baltic“ atkreipia dėmesį, kad Nutarimo projektu sumažinus reguliuojamų šilumos gamintojų valdomų šilumos energijos gamybos įrenginių, tiekiančių šilumą į nurodyto miesto centralizuoto šilumos tiekimo sistemą ir naudojančių atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius, įrengtąsias šilumines galias, pačioms valstybės valdomoms įmonėms, t.y., Lietuvos energijos grupei, gali nepakakti nepaskirstytų pajėgumų:

UAB „Danpower Baltic“ skaičiavimais reguliuojamų gamintojų (naudojančių atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius) bendra instaliuota šiluminė galia Vilniuje (įskaičiuojant tik jau veikiančius įrenginius) siekia apie 80 MW⁴.

Jeigu visos šiuo metu UAB „Danpower“ įmonių grupės valdomos katilinės Vilniuje būtų pripažintos reguliuojamais gamintojais (dėl to, kad užima reikšmingą rinkos dalį), tai papildomai sudarytų dar apie 97 MW.

Vadinasi, Lietuvos energijos grupės vystomas 174 MW kogeneracinės jėgainės projektas Vilniuje⁵ negalėtų būti plėtojamas, nes jam nepakaktų laisvų pajėgumų, šiuos skaičiuojant nuo 319 MW maksimalios galios ribos.

Taigi yra pagrindas nepriimti Nutarimo projekto 1.1 p., kadangi tai gali sukliudyti ir Lietuvos energijos grupės vystomam valstybinės reikšmės kogeneracinės jėgainės Vilniuje projektui.

Ketvirta, Nutarimo projekto aiškinamajame LR Energetikos ministerijos rašte pateikti argumentai, neva Vilniuje jau šiuo metu 70 proc. centrinio šildymo šilumos kuro balanso yra sudaryta iš tvarių atsinaujinančių ir (ar) vietinių energijos išteklių, yra niekuo neparemti, Energetikos ministerija nepateikia jokių šiam skaičiui pagrįsti reikalingų įrodymų ar/ir skaičiavimų.

Dar daugiau, 70 proc. dalis turėtų būti skaičiuojama ne nuo viso pagaminto centrinio šildymo šilumos kiekio (kaip tai daro Energetikos ministerija), tačiau nuo bazinio žiemos šilumos poreikio centrinėje šildymo sistemoje, nes tik toks skaičiavimas parodo tikslią atsinaujinančių ir vietinių energijos išteklių dalį.

Atitinkamai, skaičiuojant atsinaujinančių ir vietinių energijos išteklių dalį nuo bazinio žiemos šilumos poreikio centrinėje šildymo sistemoje, Vilniuje šiai dienai nėra pasiekta 70 proc., atitinkamai, ši riba nebūtų pasiekta ir esant instaliuotai 319 MW galiai.

Taigi Nutarimo projekto 1.1 p. neturėtų būti priimtas, kadangi šio punkto priėmimo faktinis pagrindas, nurodytas Nutarimo projekto aiškinamajame rašte, neegzistuoja.

4

<http://www.vilniaus-energija.lt/content/energijos-gamyba>

(<http://www.lsta.lt/lt/articles/view/593>)

⁵ <http://www.kogen.lt/vertinamos-vilniaus-kogeneracines-jegaines-statybos-darbu-pirkimo-paraiskos>

Penkta, „UAB „Danpower Baltic“ atkreipia dėmesį, kad Nutarimo projektu Vyriausybei siūlomą reguliavimą Energetikos ministerija galimai parengė ne siekdama apsaugoti valstybės ir šilumos vartotojų interesus, o tikslu sukurti sau palankias faktines ir teises aplinkybes šiuo metu nagrinėjamos administracinės bylose Vilniaus apygardos administraciniame teisme.

Minėtos bylos yra pradėtos vienos iš UAB „Danpower Baltic“ grupės įmonių, UAB „SSPC Vilnius“, dėl leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus sustabdymo ir panaikinimo. Būtent šiose bylose UAB „Danpower Baltic“ grupės įmonė ginčija ministerijos sprendimus, kuriais kliudoma kogeneracinės elektrinės projekto vystymui Vilniuje.

UAB „Danpower Baltic“ neatmeta galimybės, kad Nutarimo projekto 1.1 siūlomas pakeitimas, sumažinant Vilniuje 2021 m. instaliuotos galios ribą iki 319 MW, Energetikos ministerijos gali būti naudojamas kaip papildomas pagrindas pagrįsti Energetikos ministerijos sprendimą sustabdyti ir panaikinti leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus.

Taigi manytina, kad Nutarimo projektas buvo parengtas ir pasiūlytas tik siekiant sukurti ministerijai palankias aplinkybes nagrinėjamos administracinės bylose.

Šešta, 2015 m. lapkritį-gruodį Paryžiuje vyko 2015 m. Jungtinių Tautų klimato kaitos konferencija, dažnai trumpinama COP 21, kurioje dalyvavo ir Lietuvos Respublika. Šalys prisiėmė bendrus įsipareigojimus, tame tarpe ieškoti sprendimo ir atlikti veiksmus, kad būtų neleista vidutinei Žemės temperatūrai viršyti 2 °C lygio, lyginant su rodikliais iki pramonės revoliucijos⁶.

Manytina, kad Energetikos ministerijos parengtas Nutarimo projekto 1.1 p. yra nesuderinamas su šiais tikslais, kuriais siekiama mažinti klimato kaitą ir užterštumą. Nustačius Vilniuje šilumos įrenginių bendros instaliuotos galios ribą ties 319 MW (vietoje 400 MW), būtų stabdoma šilumos energijos gamybos įrenginių iš atsinaujinančių išteklių plėtra Vilniuje, nors atsižvelgiant į geriausią pasaulinę praktiką ir tendencijas, ši veikla turėtų būti skatinama.

Septinta, Nutarimo projektu siūlomas reguliavimas yra nesuderinamas su teisėtų lūkesčių ir teisinio aiškumo principais Lietuvos teisinėje sistemoje.

Kaip nurodoma Nutarimo projekto 1.1 p., siūloma pakeisti nustatytus bendros instaliuotos šiluminės galios pajėgumus Vilniuje 2021 m., nors iki šiol buvo patvirtinta 400 MW instaliuota galia ir būtent pagal tai visi subjektai, tame tarpe ir UAB „Danpower Baltic“, planavo savo veiklą, Nutarimo projektu siūloma sumažinti bendrą instaliuotą šiluminę galią Vilniuje iki 319 MW.

Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 str. 2 d. įtvirtintas aiškumo principas, reiškiantis, kad „*teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas*“.

Remiantis tuo, kas išdėstyta, manytina, kad Nutarimo projekto 1.1 p. iš esmės disonuoja su Teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtintu aiškumo bei teisėtų lūkesčių apsaugos principais.

⁶ https://en.wikipedia.org/wiki/2015_United_Nations_Climate_Change_Conference#Outcome

Pažymėtina ir tai, kad pakeitimų atlikimas nepraėjus nė metams nuo Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015-2021 metų programos priėmimo, ypač dėl nepagrįstų priežasčių (kai tikrasis tikslas yra eliminuoti UAB „Danpower Baltic“ įmonių grupės projektus Vilniuje), akivaizdžiai pažeidžia teisinio stabilumo ir valstybinės politikos nuoseklumo ir atsakingo valdymo konstitucinius principus.

Dėl šios priežasties siūlomas Nutarimo projekto 1.1 p. yra nepagrįstas ir neturėtų būti priimtas.

Aštunta, UAB „Danpower Baltic“ atkreipia dėmesį, kad Nutarimo projektas nebuvo derintas su Lietuvos Respublikos Konkurencijos taryba, nors siūlomas Nutarimo projektas galimai pažeidžia Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 str. nuostatas.

Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 str. 1 ir 2 dalyse nustatyta, kad viešojo administravimo subjektai, įgyvendindami pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu Lietuvoje, privalo užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę, o be to, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama priimti teisės aktus arba kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, išskyrus atvejus, kai skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykstant Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus.

Nagrinėjamu atveju Nutarimo projekto 1.1. p. siūloma sumažinti instaliuotą suminę šiluminę galią Vilniuje nuo 400 MW iki 319 MW. Tai kartu reiškia ir tai, kad nauji subjektai nebegalės patekti į energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių rinką Vilniuje, kadangi Nutarimo projektu siūlomas instaliuotos suminės galios limitas šiuo metu jau yra beveik pasiektas (kaip buvo minėta, reguliuojamų gamintojų (naudojančių atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius) bendra instaliuota šiluminė galia Vilniuje (įskaičiuojant jau veikiančius įrenginius ir planuojamus Lietuvos energijos grupės projektus) siekia apie 310 MW). Taigi, tokiu būdu šilumos energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių rinką Vilniuje yra uždaroma ir kitiems subjektams.

Teisėkūros pagrindų įstatymo 9 str., 17 str. numato, kad teisės aktų projektai turi būti derinami su institucijomis ir interesų grupėmis, kurioms įtaką turės siūlomas priimti reguliavimas.

Pagal pateiktą informaciją Nutarimo projektas nebuvo perduotas derinimui Lietuvos Respublikos Konkurencijos tarybai, nors, kaip nurodyta aukščiau, Nutarimo projektu siūlomas reguliavimas daro tiesioginį poveikį šilumos energijos gamybos iš atsinaujinančių šaltinių rinkai Vilniuje.

Atsižvelgdami į aukščiau išdėstytą galimą siūlomų pakeitimų poveikį Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo vykdymui, manome, jog būtų tikslinga į teisėkūros procesą įtraukti Lietuvos Respublikos Konkurencijos tarybą.

Visi aukščiau nurodyti argumentai patvirtina, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimo Nr. 284 „Dėl nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2014-2021 metų programos patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto 1.1 p. siūlomas reguliavimas yra netinkamas ir nepagrįstas, todėl neturėtų būti priimtas.

Atsižvelgdami į išdėstytus argumentus, maloniai prašome LR Vyriausybės:

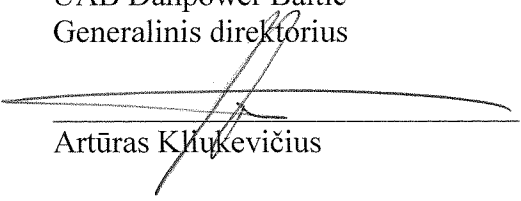
- Apsvarstyti išreikštas pastabas ir atsisakyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimo Nr. 284 „Dėl nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2014-2021 metų programos patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto 1.1 p.;
- Bet kuriuo atveju, aptariamą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimo Nr. 284 „Dėl nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2014-2021 metų programos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą suderinti su Lietuvos Respublikos Konkurencijos taryba.

Pridedama:

1. Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2014-2021 metų programos projekto kopija (2014 m. redakcija).
2. 2016-03-04 Energetikos ministerijos rašto Nr. (19.3-19)3-505 „Dėl privalomo rašytinio pritarimo projektui“ kopija;
3. LR Aplinkos ministerijos 2016-02-25 rašto Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto derinimo Nr. (10.4)-D8-1375 kopija.

Pagarbiai

UAB Danpower Baltic
Generalinis direktorius

Artūras Klugevičius

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
NUTARIMAS
DĖL NACIONALINĖS ŠILUMOS ŪKIO PLĖTROS 2014–2021 METŲ PROGRAMOS
PATVIRTINIMO

2014 m. d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnio 17 dalimi ir 7 straipsnio 1 dalimi, atsižvelgdama į Nacionalinę energetinės nepriklausomybės strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133, ir įgyvendindama Šešioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XII-51, 332-338 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

Patvirtinti Nacionalinę šilumos ūkio plėtros 2014–2021 metų programą (pridedama).

Ministras Pirmininkas

Energetikos ministras

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Agnė Petravičienė

2014 02 06

Energetikos ministras

Jaroslav Neverovič

2014-02-06

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2014 m. d. nutarimu Nr.

NACIONALINĖ ŠILUMOS ŪKIO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2014–2020 metų programos (toliau – Programa) tikslas – atsižvelgiant į šalies ir tarptautines aplinkosaugos, energetikos sektoriaus raidos tendencijas bei ekonominę padėtį, įvertinti ir nustatyti Lietuvos šilumos ūkio plėtojimo galimybes ir plėtros prioritetus, tikslus ir uždavinius ir jų įgyvendinimo galimybes bei priemones. 2. Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymu, Nacionaline energetinės nepriklausomybės strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133, Nacionaline klimato kaitos valdymo politikos strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. lapkričio 6 d. nutarimu Nr. XI-2375, atsižvelgiant į 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL 2012 L 315), 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičiančią bei vėliau panaikinančią direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL 2009 L 140), 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/29/EB iš dalies keičiančią Direktyvą 2003/87/EB, siekiant patobulinti ir išplėsti Bendrijos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą (OL 2009 L 140), taip pat kitus nacionalinius ir tarptautinius teisės aktus, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos, Lietuvos statistikos departamento, Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos, Lietuvos energetikos instituto, Lietuvos energetikos konsultantų asociacijos ir kitų šaltinių statistinius duomenis, remiantis Lietuvos atsinaujinančių išteklių (AEI) plėtros Lietuvos centralizuoto šilumos tiekimo sistemose programa, 2011-2020 metų kompleksinės investicinės programos centralizuoto šilumos tiekimo sektoriuje parengimo ir įgyvendinimo priemonių sukūrimo projektu bei kitų tyrimų išvadomis.

3. Programa yra kompleksinis nacionalinio lygmens šilumos ūkio planavimo dokumentas, apimantis šilumos ūkio plėtros ir modernizavimo priemonių aprašymą ir jų įgyvendinimo techninius sprendinius, optimalaus energijos ar kuro rūšių panaudojimo šilumos gamybai modelio parinkimą, šilumos gamybos įrenginių diegimo poreikio ir potencialo nustatymą, investicijų apimčių, finansavimo poreikio ir finansavimo šaltinių į šilumos ūkio plėtrą ir modernizavimą parinkimą, šilumos ūkio plėtros ir modernizavimo priemonių ir sprendinių įgyvendinimo būdų planą, grafikus

ir terminus, sąlygų, būtinų šilumos perdavimo plėtros ir modernizavimo krypčių bei įgyvendinimo priemonių atitinkamoje valstybės teritorijoje užtikrinimui ir įgyvendinimui, identifikavimą bei kitas nuostatas.

4. Programoje vartojamos sąvokos ir sutrumpinimai:

Biomasė – biologiškai skaidžios biologinės kilmės žemės ūkio, miškų ūkio ir susijusių pramonės šakų, įskaitant žuvininkystę ir akvakultūrą, žaliavos, atliekos ir liekanos, įskaitant augalines ir gyvūnines medžiagas, taip pat biologiškai skaidžios pramoninės ir komunalinės atliekos.

Biokuras – iš biomasės pagaminti degieji dujiniai, skystieji ir kietieji produktai, naudojami energijai gaminti.

Centrinė valdžia – Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija;

CŠT – centralizuotas šilumos tiekimas;

NŠG - nepriklausomi šilumos gamintojai;

VŠK – vandens šildymo katilas;

AEI – atsinaujinantys energijos ištekliai (vandens, saulės, vėjo, geotermijos, biomasės, biodegalų, biodujų ir kt. energijos ištekliai);

TWh – teravatvalandė (energijos matavimo vienetas; lygus 1000 gigavatvalandžių (GWh), 1 000 000 megavatvalandžių);

GW – gigavatas (energiją generuojančio įrenginio galingumo vienetas; lygus 1000 megavatų (MW), 1 000 000 kilovatų (kW));

tne – tona naftos ekvivalento;

ktne – 1000 tonų naftos ekvivalento;

ES – Europos Sąjunga;

Ilgasis laikotarpis – įrangos eksploatavimo laikotarpis;

Konkurencinga didelio naudingumo kogeneracija - šilumos ir elektros gamyba viename šaltinyje, kai generuojamos energijos savikaina yra žemesnė nei rinkos kaina;

Kitos Programoje vartojamos sąvokos apibrėžtos Šilumos ūkio įstatyme. **II. IŽANGA**

5. Pagrindinis uždavinys Lietuvos šilumos ūkio sektoriuje yra šilumos kainos vartotojams mažinimas, didinant atsinaujinančių išteklių panaudojimą kuro balanse. Kiek tai neprieštarauja ankstesniame punkte nurodytam pagrindiniam uždaviniui diegiant atitinkamas investicines paramos ar kitas skatinimo priemones numatoma plėtoti ir vietinės elektros energijos gamybą, naudojant didelio naudingumo kogeneraciją (bendrą šilumos ir elektros energijos gamybą).

6. Numatoma remti iniciatyvas, skatinančias keisti esamą šilumos gamybos kuro balansą ir kurių pagrindu bus sudarytos sąlygos šilumos gamybai naudoti kurą iš atsinaujinančių ir vietinių

išteklių, visų pirma biomasės. Lyginant su scenarijumi, kuriame dabartinis kuro balansas nesikeičia, pasiekdami kuro balansą, paremtą biokuro naudojimu, Lietuvos mastu iki 2020 m. šilumos gamybai sutaupytume virš 600 mln. Lt kasmet. Pereinant prie didesnio AEI naudojimo kuro balanse bus siekiama, kad esami ir naujai įdiegti šilumos gamybos įrenginiai atitiktų Europos Sąjungos teisės aktuose nustatytus ir planuojamus nustatyti taršos reikalavimus.

7. Prognozuojama, kad, lyginant su 2013 m., iki 2020 metų Lietuvoje centralizuotai tiekiamos šilumos vartojimas mažės apie 10 procentų. Didžiausias šilumos vartojimo mažėjimo svertas yra daugiabučių ir viešųjų pastatų renovacija.

8. Šilumos perdavimo sistema yra nuolat modernizuojama, tačiau dalis perdavimo tinklų yra virš 30 metų amžiaus ir jų eksploatavimo laikas artėja į pabaigą. Siekiant išlaikyti patikimą, saugų ir kokybišką centralizuotą šilumos tiekimą, būtina atnaujinti dalį tinklų. Vertinama, kad dėl šilumos perdavimo tinklų atnaujinimo iki 2020 m. šilumos perdavimo nuostoliai galėtų būti sumažinti 0,1–0,2 TWh dydžiu.

9. Energetinė nepriklausomybė iki 2020 m. Lietuvai yra išskiriamas kaip svarbiausias prioritetą energetikos srityje. Atitinkamai, siekiant patenkinti energijos poreikius naudojant vietinius ir diversifikuotus energijos šaltinius, užtikrinti patikimą energetinės sistemos funkcionavimą bei tikslingai išnaudoti turimus centralizuoto šilumos ūkio privalumus, didžiuosiuose Lietuvos miestuose bus skatinama didelio naudingumo kogeneracija.

10. Siekiant savalaikio Programoje įtvirtintų uždavinių ir priemonių įgyvendinimo, esamas reglamentavimas šilumos ūkio srityje turėtų būti tobulinamas, nustatant, kad šilumos ūkio subjektų investicijų planavimą Programos pagrindu turėtų vykdyti centrinė institucija. Papildomai turėtų būti numatyti mechanizmai, kurie užtikrintų efektyvų investicinių lėšų panaudojimą bei sudarytų sąlygas ilguoju laikotarpiu mažinti santykinį šilumos vartojimą bei šilumos gamybos ir perdavimo sąnaudas. turėtų būti numatyti mechanizmai, kurie užtikrintų efektyvų investicinių lėšų panaudojimą bei sudarytų sąlygas ilguoju laikotarpiu mažinti santykinį šilumos vartojimą bei šilumos gamybos ir perdavimo sąnaudas.

III. EUROPOS SĄJUNGOS IŠKELTI TIKSLAI

11. Europos Komisijos komunikate „2020 m. Konkurencingos, darnios ir saugios energetikos strategija“ (COM(2010)639) numatomos pagrindinės konkurencijos skatinimo, energetinės nepriklausomybės, klimato kaitos valdymo kryptys, kurias numatoma įgyvendinti siekiant didinti energetinį efektyvumą, stiprinti vartotojų teisių apsaugą ir pasiekti aukštą energijos tiekimo saugumo ir patikimumo lygį. Šiame dokumente numatomos priemonės, skirtos įgyvendinti strateginį tikslą – iki 2020 metų 20 proc. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, 20 proc. padidinti naudojamų atsinaujinančių energijos išteklių dalį bei 20 proc. padidinti energijos vartojimo efektyvumą. Siekiant didinti bendrą valstybės energijos vartojimo efektyvumo rodiklį yra numatoma didinti pastatų ir transporto, pramonės sektorių, energetikos tiekimo ir gamybos sistemų energetinį efektyvumą, sukurti energijos suvartojimo efektyvinimo veiksmų planų įgyvendinimo ir priežiūros mechanizmus nacionaliniu lygmeniu.

12. Europos Komisijos komunikate „Energetikos veiksmų planas iki 2050 m. (COM(2011)0885) kaip vienas Europos Sąjungos strateginių tikslų numatomas energijos vartojimo efektyvumo skatinimas, atsinaujinančių išteklių energetikos plėtra, anglies dioksido išmetimą mažinančių priemonių pateikimas rinkai, vidaus rinkos reguliavimo ir struktūrizavimo priemonių tobulinimas, atsižvelgiant į vidaus rinkos plėtros tikslus, taip pat kainodaros mechanizmų tobulinimas, kainas grindžiant investicijų sąnaudomis, bei energetikos sektoriaus saugumo užtikrinimo ir kitos priemonės. Vienas iš strateginių tikslų – valstybių priklausomybės nuo energijos kuro rūšių importo rizikos mažinimas. Kaip viena iš šio tikslo įgyvendinimo priemonių yra vietinio kuro naudojimo skatinimas, Lietuvos atveju – importuojamo kuro pakeitimas vietiniu kuru.

13. Įgyvendinant minėtus ir kitus strateginius Europos Sąjungos teisės aktus (Europos Komisijos komunikatas „Postūmis energijos vidaus rinkai“ (COM(2012) 663); Baltoji knyga. Bendros Europos transporto erdvės kūrimo planas. Konkurencingos efektyvių išteklių naudojimu grindžiamos transporto sistemos kūrimas (COM(2011)144); Žalioji knyga. 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategija (COM(2013)169 ir kiti) yra priimti kiti teisės aktai, turintys įtakos energijos išteklių naudojimo, investicijų ir energijos vartojimo šilumos ūkyje planavimui.

14. 2009 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją numato sąlygas vystyti atsinaujinančių energijos išteklių rinkai, siejant atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą su didesniu energijos vartojimo efektyvumu. Minėtoje direktyvoje nustatyta pareiga numatyti atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo skatinimo mechanizmus centralizuotam šilumos ir vėsumos tiekimui, taip pat numatomi privalomi planiniai rodikliai, kuriais apibrėžiama, kokią bendro galutinio energijos

suvartojimo dalį turi sudaryti atsinaujinančių išteklių energija. Lietuvai pagal šią direktyvą numatytas atsinaujinančių išteklių energijos dalies bendrame galutiniam energijos suvartojime planinis rodiklis 2020 metams yra 23 proc.

15. 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo numato bendrą energijos efektyvumo skatinimo mechanizmą, kuriuo siekiama užtikrinti 20 proc. energijos vartojimo efektyvumo tikslą ir sudaryti sąlygas toliau didinti energijos vartojimo efektyvumą. Minėtoje direktyvoje didelio naudingumo kogeneracija ir centralizuotas šilumos ir vėsumos tiekimas išskiriami kaip priemonės, turinčios pirminės energijos taupymo potencialo. Direktyvoje, be įpareigojimo kasmet renovuoti 3 proc. viešųjų organizacijų pastatų ploto, yra įtvirtintas nurodymas valstybėms narėms atsižvelgti į efektyvaus šildymo sistemų, ir pirmiausia į tų, kuriose yra įdiegta didelio naudingumo kogeneracija, naudojimo galimybes, taip pat numatomos priemonės nustatyti efektyviausias ir naudingiausias šildymo galimybes konkrečioje teritorijoje planuojant šilumos tiekimo sistemos plėtrą ir naujų šilumos įrenginių įrengimą. 2012/27/ES direktyvoje dėl energijos vartojimo efektyvumo numatomi efektyvumo reikalavimai energijos transformavimui, perdavimui ir skirstymui, taip pat numatomas tikslas nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. kiekvienais metais sutaupyti energijos kiekį, atitinkantį 1,5 % visų energijos skirstytojų arba visų mažmeninės prekybos energija įmonių kasmet galutiniams vartotojams parduodamo kiekio. Pažymėtina, kad pagal minėtos direktyvos reikalavimus nuo 2016 m. gruodžio 13 d. yra privaloma daugiabučiuose pastatuose, jei tai techniškai įmanoma ir ekonomiškai veiksminga, įrengti individualią apskaitą, kad būtų matuojamas kiekvienos patalpos šilumos, vėsumos ar karšto vandens suvartojimas.

16. Pagal 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (OL 2010 L 334) nuo 2016 m. įsigalioja nauji aplinkosaugos reikalavimai, taikomi inter alia centralizuoto šilumos tiekimo įrenginiams, kurių galia viršija 50 MW. Įgyvendinant minėtą direktyvą Lietuvos centralizuoto šilumos tiekimo sektoriuje tam tikrų šilumą gaminančių įrenginių išmetamų teršalų kiekiai turės būti sumažinti nuo 2 iki 8 ir daugiau kartų. Taip pat 2013 m. buvo ruošiamas projektas dėl mažesnių nei 50 MW galios įrenginių aplinkosaugos reikalavimų, bet šie reikalavimai nėra aktualūs programai iki 2020 m.

17. 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo nustato minimalius reikalavimus pastatų energiniam naudingumui, pastatų renovacijos uždavinius ir kitas priemone, užtikrinančias pastatų energinio naudingumo nustatymą ir didinimą.

IV. ŠILUMOS ŪKIO SEKTORIAUS APŽVALGA

I. Kuro balanso analizė

18. 2012 m. CŠT įmonės aptarnavo apie 18 tūkst. daugiabučių, 2,5 tūkst. individualių namų bei apie 4 tūkst. verslo sektoriaus bei viešųjų pastatų. 2012 m. centralizuotai šilumos gamybai buvo panaudota apie 580 tūkst. tne gamtinių dujų, 25 tūkst. tne mazuto, 230 tūkst. tne AEI kuro (medienos biokuras ir kt.) ir apie 15 tūkst. tne kito kuro. Papildomai Lietuvoje yra apie 260 mažų CŠT sistemų, kurių duomenys nėra agreguojami. Jų suvartoto kuro kiekis siekia iki 25 tūkst. tne. Iš viso CŠT šilumos gamybai buvo panaudota apie 850–875 tūkst. tne kuro. AEI dalis sudarė apie 27%. Papildomai kogeneraciniuose įrenginiuose elektros gamybai panaudota virš 130 tūkst. tne kuro (iš kurio virš 85% – neatsinaujinantys kuro ištekliai).
19. CŠT tinkluose instaliuota apie 8995 MW galingumo šilumos gamybos įrenginių, iš kurių daugiau kaip 660 MW panaudojama elektros energijos generavimui ir apie 290 MW galios užkonservuota. Virš 60 proc. pajėgumų yra sutelkta Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Faktinis maksimalus galios poreikis 2012 m. šildymo sezonu – 3498 MW, vidutinis poreikis vasaros sezonu – 435 MW. Pagal instaliuotų šilumos gamybos įrenginių galias ir faktinį šilumos poreikį Lietuvoje yra apie 1,5-2 kartus daugiau įrengtosios šiluminės galios, nei reikia šalčiausiomis žiemos dienomis (įvertinus reikiamą galios rezervą ir CŠT sistemos konfigūraciją).

II. Šilumos vartojimas

20. 2012 m. šilumos generavimui sunaudota virš 10 TWh kuro, iš kurio 9,1 TWh energijos patiekta į centralizuoto šilumos tiekimo tinklus. Galutinius vartotojus pasiekė ir buvo suvartota apie 7,7 TWh. Šiuo metu CŠT šiluma yra naudojama trijose pagrindinėse grupėse:

20.1. Gyvenamieji pastatai. 2012 m. gyventojai suvartojo iki 5,6 TWh CŠT tiekiamos šilumos. Suvartojimas gyvenamuosiuose pastatuose sudaro virš 70 proc. viso CŠT suvartojimo. Prognozuojama, kad iki 2020 m. bus papildomai renovuota apie 5 tūkstančius daugiabučių ir taip 2020 m. pasiekta 1–1,1 TWh metinių šilumos vartojimo sutaupymų. Kadangi tik dalis šių daugiabučių yra prijungti prie CŠT, centralizuotai tiekiamos šilumos sutaupymai numatomi 0,5–0,6 TWh. Kylant pragyvenimo lygiui bei mažėjant CŠT tiekiamos šilumos kainai, dalies gyventojų suvartojamos šilumos apimtys didės bei daugės prie CŠT prisijungusių vartotojų. Dėl šios priežasties šilumos vartojimas turėtų papildomai padidėti apie 0,2 TWh.

20.2 Verslas ir pramonė. 2012 m. verslo ir pramonės įmonės sunaudojo iki 1,1 TWh šilumos iš centrinių šilumos tinklų. Šis suvartojimas 2004–2012 m. kasmet mažėjo po 2–2,5 proc. Prognozuojama, kad ši tendencija tęsis toliau ir efekto dydis vertinamas apie 0,2 TWh – pramonės ir verslo vartojimas mažėja iki 0,9 TWh.

20.3 Viešieji pastatai (biudžetinės įstaigos). 2012 m. šioms įstaigoms priklausančiuose pastatuose buvo suvartota apie 1 TWh šilumos iš centrinių šilumos tinklų. Šis suvartojimas paskutinius 10 metų beveik nekito. Siekiant įvykdyti ES išskeltus tikslus, kasmet Lietuvoje bus renovuojama apie 3 proc. visuomeninių pastatų ploto – viešųjų pastatų šilumos vartojimas mažės iki 0,9 TWh.

21. Papildomas šilumos sunaudojimas - perdavimo tinklų techninės sanaudos. Lietuvoje 2012 m. viso buvo 2779 km šiluminių trasų (sąlyginio skersmens: nuo 20 mm iki 1200 mm), iš kurių apie 2440 km šilumos tiekėjams priklausančių šilumos trasų, 339 km šilumos vartotojams priklausančios ir bešeimininkės trasos. Didžioji dalis šių tinklų yra nutiesti arba įrengti prieš 1990 m. Santykiniai šilumos perdavimo technologiniai nuostoliai 2004–2012 m. mažėjo nuo 21 proc. iki 16,1 proc. (nuo 2 TWh iki 1,44 TWh) proc. nuo patiektos į tinklą šilumos kiekio.

22. Siekiant išlaikyti patikimą, saugų ir kokybišką centralizuotą šilumos tiekimą, bei sumažinti vartojimo poreikių neatitinkančių ir šilumą prastai izoliuojančių vamzdžių neigiamą poveikį, keičiant dalį šilumos perdavimo tinklų iki 2020 m., šilumos perdavimo nuostoliai bus sumažinti 0,1–0,2 TWh dydžiu ir vidutinis Lietuvos santykinis technologinių nuostolių lygis bus sumažintas iki 15 proc. 2020 m. (atsižvelgus į šilumos vartojimo mažėjimą).

III. Kuro šaltinių potencialas

23. Šiuo metu Lietuvoje identifikuojami penki pagrindiniai kuro tipai, kurie gali būti naudojami tiekiant šilumą vartotojams: dujos, biomasė, biodujos, energetinę vertę turinčios atliekos ir durpės.

23.1. Dujos. 2012 m. virš 65% centralizuotai patiektos šilumos buvo pagamintos naudojant gamtines dujas. Iš viso 2012 m. į Lietuvą iš Rusijos buvo importuota virš 3,3 mlrd. m³ gamtinių dujų, iš kurių apie 700 mln. m³ buvo sunaudota CŠT sektoriuje.

Siekiant diversifikuoti dujų importo šaltinius, 2011 m. pradėta suskystintų gamtinių dujų (SGD) terminalo statyba. SGD terminalo pajėgumai vertinami apie 2–3 mlrd. m³ gamtinių dujų per metus, o momentinis pajėgumas 250 tūkst. nm³/h (dujų srautas į dujų vamzdyną). Atsižvelgiant į tai, kad dujų vartojimas 2020 m. Lietuvoje prognozuojamas tarp 1,6–3,7 mlrd. m³ (tame tarpe CŠT sektoriuje apie 0,2 mlrd. m³) gamtinių dujų per metus, vien SGD terminalas būtų pajėgus aprūpinti 80–100% visos šalies poreikio.

- 1) Iki 2012 m. Lietuvoje nebuvo aptikta komerciniam naudojimui tinkamų gamtinių dujų šaltinių. Ateityje galimai bus atliekami žvalgybiniai darbai, ieškant naudojimui tinkamų skalūnų dujų 23.2 Biomasė. 2012 m. iš viso Lietuvoje šio kuro buvo panaudota per 1 mln. t_{ne} ir 2014–2020 m. prognozuojamas vartojimo didėjimas dėl augančio biokuro naudojimo CŠT sektoriuje. Nepriklausomai nuo vidinio šalies biokuro suvartojimo, prognozuojamas aktyvus Lietuvos dalyvavimas tarptautinėje biokuro produktų rinkoje. Vertinama, kad iki 2020 m. pagrįstas vietinis

potencialas Lietuvoje gali siekti iki 1,8 mln. tne. Šį potencialą sudaro apie 350 ktne malkinės medienos, 240 ktne kirtimo atliekos, 320 ktne medienos apdirbimo atliekos, 170 ktne baltaksnynų kirtimai, 78 ktne jaunuolynų ugdymas, 190 ktne trumpos apyvartos energetinės plantacijos bei 440 ktne šiaudų kuras. Lyginant su 2013 m., dėl vietinio potencialo išnaudojimo bei dėl dalyvavimo tarptautinėse biokuro rinkose, šio kuro kaina augs, tačiau net ir įskaičiuojant šios kuro rūšies kainų augimą biokuru pagrįstam kuro balansui pasiekti yra būtina didinti biokuro dalį gamyboje.

- 2) Biodujos. Tai yra vietinis atsinaujinantis energijos išteklius, kuris yra išgaunamas iš įvairių organinių atliekų mikroorganizmams šias skaidant anaerobinėmis sąlygomis. 2013 m. veikė apie 21 MW elektrinės galios biodujų įrenginių, o tais pačiais metais papildomai buvo išdalintos kvotos 17 MW elektrinės galios biodujų įrenginiams. 2012 m. iš biodujų buvo pagaminta apie 4 tūkst. tne į CŠT patiektos šilumos energijos. Biodujų energetinis potencialas žemės ūkyje vertinamas apie 70 tūkst. tne. Pagrindiniai biodujų gamintojai yra žemės ūkio įmonės, pramonė, sąvartynai ir vandenvals įmonės, kurie biodujas gamina kogeneraciniuose įrenginiuose. Šiuose įrenginiuose pagaminta elektra panaudojama savo reikmėms arba patiekama į tinklą, o pagaminama šiluma dažnai atleidžiama į aplinką (nepanaudojama). Tokia situacija susidarė, nes biodujų jėgainės įrengiamos fermose ir sąvartynuose, kurie statomi atokiau nuo gyvenviečių dėl nemalonių skleidžiamų kvapų. Biodujų panaudojimo potencialas centralizuotame šilumos tiekime yra ribotas ir ženklus šio kuro panaudojimo augimas neprognozuojamas.

23.3 Atliekos. Pagal Valstybinį atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planą (*projektą*) 2011 metais Lietuvoje susidarė per 5,5 mln. tonų atliekų, o 2020 metams prognozuojamas kiekis yra 6,1 mln. tonų. Komunalinės atliekos sudaro apie 25 proc. visų Lietuvoje susidarančių atliekų. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2011 metais Lietuvoje surinkta apie 1,24 mln. tonų komunalinių atliekų, o įvertinus ir atskirai surinktas komunalinių pakuočių atliekas – iš viso apie 1,37 mln. tonų komunalinių atliekų (408 kilogramai vienam gyventojui arba atitinkamai 448 kilogramai vienam gyventojui, įvertinus ir atskirai surinktas komunalinių pakuočių atliekas).

Vadovaujantis atliekų tvarkymo hierarchija bei pagrindiniais principais atliekos gali būti panaudojamos energijos gamyboje po šių etapų - atliekų prevencijos, gaminių pakartotinio panaudojimo ir atliekų perdirbimo. Valstybiniame atliekų tvarkymo plane numatyta įrengti 10 regioninių komunalinių atliekų mechaninio-biologinio apdorojimo (MBA) įrenginių, kuriuose iš mišraus atliekų srauto bus išskirtos, apdorotos ir paruoštos perdirbimui antrinės žaliavos, atskirta ir biologiškai apdorota bioskaidi atliekų dalis (su priemaišomis), taip pat ir perdirbti netinkamos, tačiau energetinę vertę turinčios atliekos. Vertinama, kad iki 2016 metų įdiegus suplanuotus mišrių komunalinių atliekų MBA ar MA įrenginius, iš po rūšiavimo likusių, netinkamų perdirbti tačiau energetinę vertę turinčių komunalinių atliekų paruoštas kietasis atgautasis kuras (KAK), kuris

galėtų būti naudojamas energijos gamybai atliekų deginimo ir bendro deginimo įrenginiuose, 2020 metais sudarys apie 360 – 530 tūkst. tonų per metus (100-150 t.tne, arba 1,2-1,8 TWh, priimant 12MJ/kg vidutinį KAK kaloringumą). KAK gamybai taip pat gali būti naudojamos perdirbimui netinkamos energetinę vertę turinčios pramoninės atliekos, dalis statybos ir griovimo atliekų, neperdirbamos ar užterštos pakuočių atliekos, užterštos bioskaidžios bei medienos pramonės atliekos, džiovinimas nuotekų valymo įrenginių dumblas, ir pan.

Įvertinus atliekų perdirbimo galimybes pagal geriausius ES rodiklius bei naudojamas technologijas, prognozuojama, jog 2020 m. iš perdirbimui netinkamų, bet energetinę vertę turinčių komunalinių, pramonės bei kituose ūkinės veiklos sektoriuose susidarančių atliekų bus galima pagaminti nuo 700 iki 900 tūkst. tonų KAK. Konservatyviai vertinant, KAK ir kitų energijos gamybai tinkamų atliekų energetinis potencialas 2020 m. Lietuvoje sudarys 150-210 tūkst. tne, arba 1,7-2,4 TWh.

23.4 Durpės. Tai yra organinės nuosėdos, susidariusios kaupiantis suirusioms augalų liekanoms mažai deguonies, bet daug vandens turinčioje terpėje. Nors durpės yra biologinės kilmės, jos nelaikomos atsinaujinančiu biokuru, tik lėtai atsinaujinančiu biologinės kilmės kuru. Anglies dioksidas (CO₂), išsiskyręs į atmosferą durpių degimo metu, panašiai kaip ir iškastinio kuro atveju, yra klasifikuojamas kaip šiltnamio efektą sukeliančios dujos. Detalių Lietuvos naudingųjų iškasenų išteklių žvalgybos duomenimis, Lietuvoje yra apie 218 mln. tonų durpių ir nuo 2004 m. šis dydis praktiškai nekinta. Didžioji dalis stambiausių eksploatuojamų durpynų yra vakarinėje šalies dalyje – Klaipėdos, Tauragės, Šiaulių bei Marijampolės apskrityse. Tamsių kuro durpių, kurios yra tinkamos energijos gamybai, resursas galėtų būti 248 TWh, tačiau prieinamas resursas yra tik 57 TWh (iš jo 50 TWh naudojami durpynai). 2012 m. CŠT šilumos generavimui panaudota apie 6,3 tūkst. tonų žaliavos (17 GWh). Prognozuojama, kad durpių panaudojimas šilumos generavimui trumpuoju laikotarpiu ženkliai padidės, bet griežtėjant aplinkos taršos reikalavimams jo vartojimas CŠT kris.

V. PERSPEKTYVINIS ŠILUMOS GAMYBOS KURO BALANSAS

24. Numatoma, jog Lietuvos miestų kuro balanse 2020 m. apie 20–30 proc. sudarytų gamtinės dujos bei 70–80 proc. biologinės kilmės kuras (medienos kuras, šiaudai, kita). Miesto šilumos poreikio užtikrinimo grafikas turėtų būti:

- 1) Vasaros (nešildymo sezono) šilumos poreikis patenkinamas biokuro ir/ar kogeneraciniais pajėgumais. Atskiruose miestuose šiam poreikiui patenkinti taip pat galimas kitokio visiškai ar iš dalies atsinaujinančio kuro (Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje – KAK iš atliekų pajėgumai) naudojimas šilumos gamybai. Kituose miestuose KAK panaudojimo potencialas yra nedidelis dėl didelių pradinų investicijų reikalavimo ir neišnaudojamos masės ekonomijos.
- 2) Žiemos (šildymo sezono) bazinis šilumos poreikis iš dalies patenkinamas biokuro ir/ar kogeneraciniais pajėgumais. Atskiruose miestuose šiam poreikiui patenkinti taip pat galimas kitokio visiškai ar iš dalies atsinaujinančio kuro naudojimas, Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje – KAK iš atliekų pajėgumai.
- 3) Pikinis šilumos poreikis (20-30 proc. šilumos, gaminamos šalčiausiomis metų dienomis) patenkinamas šilumos gamybos iš gamtinių dujų pajėgumais. Rezervinės galios užtikrinimas taip pat patenkinamas šilumos gamybos iš iškastinio kuro (gamtinių dujų) pajėgumais.

25. Pagal įrengtąją šiluminę galią 2020 metais 35-45 proc. maksimalaus šilumos gamybos galios poreikio tipiniame mieste sudaro biokuro pajėgumai, 55-65 proc. dujiniai pajėgumai. Papildomi rezerviniai pajėgumai turi užtikrinti 30-40 proc. reikiamos maksimalios gamybos galios. Kiti nenaudojami šilumos įrenginiai turėtų būti arba užkonservuojami, arba išardomi. Maksimali reikalaujama šiluminė galia nustatoma pagal specialiuosiuose šilumos ūkio plėtros planuose 2019 m. - 2021 m. prognozuojamą CŠT šilumos poreikį.

26. Numatoma, jog perėjimas prie biokuru paremto CŠT kuro balanso lems ženklų šilumos gamybos kainų sumažėjimą (iki 20 proc.), valstybės prekybos balanso deficito mažėjimą (apie 700 mln. Lt) bei papildomų darbo vietų sukūrimą (tiesiogiai - apie 500 vietų) . Pasiekus tokią biokuro proporciją bus įgyvendinti Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje CŠT sektoriui keliami šilumos kainos mažinimo tikslai, kurių įgyvendinimas paremtas ES energetikos ir klimato kaitos politikos strateginėmis nuostatomis.

VI. BENDRA ŠILUMOS IR ELEKTROS GAMYBA

27. Vertinant bendrai viso energetikos (elektra, šiluma, dujos) sektoriaus plėtrą labai svarbus atskirų energetikos sektorių sinergijos uždavinys, t.y. sprendžiant vieno energetikos sektoriaus uždavinius pasinaudoti kito sektoriaus teikiamomis galimybėmis. Kaip vienas iš sinergijos tarp skirtingų energetikos sektorių uždavinių būtų plačiai išplėtos centralizuotos šilumos tiekimo sistemos privalumų išnaudojimas nedidinant šilumos kainų bei sprendžiant elektros energijos sektoriaus uždavinius mažinti elektros energijos kainas, užtikrinti elektros energetikos sistemos patikimumą bei tiekimo saugumą vystant didelio naudingumo kogeneraciją.

28. Būtina elektros energetikos ir gamtinių dujų sektoriams suformuoti konkrečius tikslus, kaip pasinaudojant išplėtotą centralizuoto šilumos tiekimo sistemų infrastruktūra, siekti energetinės nepriklausomybės plėtojant vietinę elektros energijos gamybą, paremtą vietinio kuro panaudojimu komplekse su gamtinių dujų naudojimu (tame tarpe panaudojant ir suskystintų gamtinių dujų terminalo pajėgumus).

29. Lietuvos šilumos ir elektros energijos poreikių santykis ir CŠT infrastruktūra sudaro palankias sąlygas kogeneracijos plėtrai. Didžiuosiuose miestuose – Vilniuje ir Kaune – dar nėra išnaudojamas šilumos poreikio potencialas bendrai šilumos ir elektros gamybai iš atsinaujinančių energijos išteklių bei kito vietinio kuro. Šiuo metu dalį šių miestų šilumos poreikio patenkina dujinės kogeneracinės jėgainės. Šias jėgaines galima pritaikyti naudoti biokurą arba įrengti naujus atsinaujinančius ar iš dalies atsinaujinančius išteklius naudojančius gamybos įrenginių pajėgumus (įskaitant atliekų kietąjį atgautąjį kurą). Be galimybės įdiegti naujus pajėgumus identifikuojami keturi projektai, kurie galėtų būti įvykdyti iki 2020 m.: a) vieno Vilniaus TEC2 bloko konversija į biokurą, b) vieno Vilniaus TEC3 įrenginio konversija į biokurą, c) Kauno TE vieno ar kelių įrenginių konversija į biokurą bei d) Kauno Petrašiūnų elektrinės blokų konversija į biokurą. Šie bei kiti kogeneracijos ir katilų projektai bus vertinami lygiagrečiai pateikus paraiškas paramai - jiems nėra teikiamas prioritetas, o konkrečių projektų įgyvendinimas nėra užtikrinamas. Atsižvelgiant į projektų techninius ir ekonominius rodiklius, siekiamos vertės gali būti viršijamos, jei tai yra ekonomiškai pagrįsta ilguoju laikotarpiu.

30. Iš viso Vilniaus mieste numatomas optimalus galimas bendros elektros ir šilumos įrenginių elektrinis pajėgumas iki 150 MW, Kaune – iki 50 MW. Papildomai atliekų kuro kogeneraciniai įrenginiai taip pat galėtų iš dalies tenkinti Vilniaus ir Kauno miestų šilumos poreikį.

31. Šie du miestai - Vilnius ir Kaunas - identifikuojami kaip didžiausią didelio naudingumo kogeneracijos potencialą turintys miestai, nes juose yra įdiegti konvertavimui tinkami įrenginiai bei egzistuoja pakankamai didelis bazinis šilumos poreikis, kurį patenkinant galima gaminti ekonomiškai pagrįstą elektros energiją. Kituose miestuose, tokiuose kaip Klaipėda, Šiauliai, Alytus,

Panevėžys, Marijampolė ir pan. jau yra įdiegti biokuro ar nauji dujiniai kogeneraciniai pajėgumai. Mažuosiuose Lietuvos miestuose biokuro kogeneracija nėra ekonomiškai pagrįsta dėl nedidelio bazinio šilumos vartojimo, kuris neužtikrina pilno įrenginių apkrovimo. Nepaisant to, siekiant atitikti ES efektyvaus energijos vartojimo direktyvos didelio naudingumo kogeneracijos vertinimą reglamentuojamą straipsnį bei identifikuoti specifines galimybes mažesniuose miestuose, rengiant specialiuosius šilumos ūkio plėtros planus būtina įvertinti didesnių nei 20 MW šiluminės galios įrenginių konversiją į kogeneracinį įrenginį.

VII. PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI, ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

32. Pirmasis Programos tikslas – užtikrinti santykinį šilumos kainų mažinimą optimizuojant šilumos gamybos įrenginių balansą, teikiant prioritetą atsinaujinantiems ir vietiniams ištekliams. Nuo 2005 iki 2012 m. iš Rusijos Federalinės Respublikos importuojamų gamtinių dujų kaina Lietuvoje išaugo apie 4 kartus (nuo 350 Lt/1000 m³ iki 1400 Lt/1000 m³). Kadangi gamtinės dujos buvo pagrindinis šilumos gamybai naudojamas kuras, atitinkamai pakito ir tiekiamos šilumos kainos. 2012 m. Lietuvoje jau veikė 867 MW šiluminės galios (tame skaičiuje 520 MW priklausančių CŠT įmonėms) vietinį biokurą naudojančių įrenginių, kurių prijungta prie šilumos tinklų dalis užtikrina apie 27 proc. viso CŠT šilumos poreikio. Dalyje miestų iš biokuro pagaminamos šilumos kiekis sudarė virš 90 proc., tačiau kai kuriuose miestuose nesiekė ir 10 proc. Šilumos kainos miestuose, naudojančiuose biokurą, yra mažesnės nei miestuose, kuriuose pagrindinė kuro rūšis yra gamtinės dujos. Atsižvelgiant į prognozuojamą CŠT šilumos vartojimą bei jau statomus ir Europos sąjungos struktūrinės paramos lėšomis finansuojamus biokuro įrenginius įvertinta, kad, siekiant 70–80 proc. biokuro dalies CŠT balanse, papildomai privalo būti įdiegta papildomai iki 280 MW šilumos gamybos iš biokuro pajėgumų. Tai reiškia, 70 proc. AEI kuro CŠT balanse pasiekimui iš viso reikėtų apie 1100–1200 MW biokuro įrenginių pajėgumų, kurie galėtų stabiliai ir nuolatos tiekti šilumą vartotojams. Bendras biokuro įrenginių galingumas (CŠT, NŠG ir pramonės) gali būti didesnis dėl jau susidariusio pajėgumų pertekliaus tam tikruose miestuose bei pramonės poreikių savo reikmėms (apie 1600-1700 MW).

33. Pirmojo Programos tikslo 1 uždavinys – biokurą ir vietinius išteklius naudojančių šilumos gamybos įrenginių plėtra. Uždavinį galima įgyvendinti įrengiant naujus pajėgumus, pritaikant esamus pajėgumus, arba prie šilumos tinklų prijungiant esamus pajėgumus (panaudojant atliekinę energiją). Papildomai turėtų būti numatyti mechanizmai, kurie užtikrintų efektyvų investicinių lėšų panaudojimą bei sudarytų sąlygas ilguoju laikotarpiu mažinti santykinį šilumos vartojimą bei šilumos gamybos ir perdavimo sąnaudas.

Atsižvelgiant į prognozuojamą CŠT šilumos vartojimą bei jau statomus ir Europos sąjungos struktūrinės paramos lėšomis finansuojamus biokuro įrenginius (per 2013-2015 m. papildomai bus įrengta apie 453 MW galios biokuro pajėgumų (t.sk. 383 MW šiluminės galios biokuro katilų ir 70 MW biokuro kondensaciniai ekonomizeriai), įvertinta, kad, siekiant 70 proc. biokuro dalies CŠT balanse, papildomai 2016-2020 m. privalo būti įdiegta apie 280 MW šiluminės galios biokurą naudojančių įrenginių. Tai reiškia, 70 proc. AEI kuro CŠT balanse pasiekimui iš viso reikėtų iki 1519 MW šiluminės galios biokurą deginančių įrenginių galingumo (įskaitant dūmų kondensacinius ekonomizerius).

34. Pirmojo Programos tikslo 2 uždavinys – atsinaujinančių energijos išteklių dalies energijos gamybos įrenginių kuro balanse didinimas. Įrengti papildomus šilumos gamybos iš biokuro pajėgumus, kurie kartu su jau esančiais pajėgumais 2020 m. patenkintų virš 70 proc. viso Lietuvos CŠT šilumos poreikio.

35. Pirmojo Programos tikslo 3 uždavinys – atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių įrenginių atnaujinimas ir modernizavimas. Siekiant išlaikyti žemą centralizuotai tiekiamos šilumos kainą, būtina užtikrinti, kad miestuose, kuriuose didžioji CŠT tiekiamos šilumos energijos dalis yra pagaminta naudojant biokurą, būtų išlaikytas dabartinis kuro balansas. Nemaža dalis iki 2012 m. įrengtų biokurą naudojančių šilumos gamybos įrenginių yra eksploatuojami 10 ir daugiau metų, o vidutinis biokuro įrenginių eksploatavimo laikotarpis svyruoja tarp 15-20 metų, tad dalis jau instaliuotų gamybos pajėgumų laikotarpio pabaigoje turės būti atnaujinti arba pakeisti. Vertinama, kad iki 2020 m. gali reikėti atnaujinti iki 140 MW gamybos įrenginių.

36. Pirmojo Programos tikslo 4 uždavinys – sumažinti CŠT veikiančių šilumos gamybos įrenginių, kurie bus naudojami po 2020 m., taršos lygius iki nustatytų direktyvoje 2010/75/ES. Investuojama į aplinkos taršos mažinimo įrenginius, kurie bus diegiami į šilumos generavimo įrenginius, kuriems taikomi sugriežtinti aplinkosaugos reikalavimai.

Įgyvendinant 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) Lietuvos centralizuoto šilumos tiekimo sektoriuje, dalies šilumą gaminančių įrenginių išmetamų teršalų kiekiai nuo 2016 m. turės būti sumažinti nuo 2 iki 8 ir daugiau kartų. Pereinant prie didesnio biokuro naudojimo, investicijų taršos mažinimui (naudojant tik g. dujas) poreikis mažėja.

37. Antrasis Programos tikslas – išlaikyti kokybišką šilumos sektoriaus infrastruktūrą.

2012 m. Lietuvoje buvo 2779 km šiluminių trasų (sąlyginio skersmens: nuo 20 mm iki 1200 mm), iš kurių apie 2440 km šilumos tiekėjams priklausančių, 339 km šilumos vartotojams priklausančios ir bešeimininkės trasos. Vidutiniai santykiniai šilumos nuostoliai tinkluose 2000-

2012 m. sumažėjo nuo 26 iki 16,1 proc. (1,44 TWh), bet šilumos nuostolių mažinimo potencialas dar nėra pilnai išnaudotas.

38. Antrojo Programos tikslo 1 uždavinys – racionaliai mažinti šilumos technologines sąnaudas perdavimo tinkluose. Siekiant užtikrinti patikimą ir kokybišką šilumos tiekimą, šilumos perdavimo tinklai turi būti atnaujinami pagal nusidėvėjimo lygį ir šilumos vartojimo pokyčius. Siekiama sumažinti šilumos nuostolius iki 15% (1,22 TWh).

39. Antrojo Programos tikslo 2 uždavinys – užtikrinti patikimą ir kokybišką šilumos perdavimą, atnaujinant nusidėvėjusius šilumos perdavimo tinklus. Siekiant sumažinti šilumos energijos praradimus perdavimo tinkluose bei pritaikyti juos prie vartotojų poreikio, turėtų būti atnaujinama dalis šilumos perdavimo tinklų bei balansuojamos sistemos pagal sistemos poreikius. Tokiu būdu bus mažinami ne tik prarastos šilumos kaštai, bet ir tinklo eksploatacijai ir slėgio palaikymui reikalingų lėšų sumos. Vertinama, kad iki 2020 m. reikalinga atnaujinti apie 300–350 km (natūriniais kilometrais) šilumos trasų.

40. Antrojo Programos tikslo 3 uždavinys – realizuoti ekonomiškai pagrįstą CŠT tinklų plėtimo potencialą. Mažinant bendrus šildymo paslaugos kaštus vartotojams, būtina išnaudoti pilną CŠT šilumos vartojimo potencialą – prijungti ekonomiškai pagrįstas šilumos vartojimo zonas ar gamybos šaltinius, o zonas, kuriose centrinis šildymas netikslingas, atjungti nuo tinklo.

41. Trečiasis Programos tikslas – didinti vietinės konkurencingos elektros gamybos apimtis skatinant didelio naudingumo šilumos ir elektros kogeneraciją, nesumažinant šilumos tiekimo patikimumo lygio.

Vienas efektyviausių elektros gamybos būdų – bendra šilumos ir elektros kogeneracija energijos gamyba. Šiuo metu Lietuvoje veikia kelios didelės dujų kogeneracinės jėgainės: Vilniaus TEC2 ir TEC3, Kauno TE ir kitos; bei biokuro kogeneraciniai įrenginiai Vilniuje, Kaune, Šiauliuose, Alytuje, Marijampolėje, Utenoje, Tauragėje ir kitur. Dėl ženkliai pakilusios dujų kainos elektros gamyba esamuose dujiniuose elektros generavimo įrenginiuose nėra konkurencinga.

Siekiant Lietuvai užsitikrinti elektros energetikos sistemos patikimumą, nuolatinę ir būtinoms reikmėms pakankamą elektros pasiūlą iš vietinių gamybos šaltinių, būtina investuoti į papildomus biokuro kogeneracijos įrenginius ir (arba) konvertuoti esamus įrenginius. Pigiausias būdas sukurti naujus biokuro kogeneracijos elektros pajėgumus – konvertuoti dabartines dujų kogeneracines jėgaines. Prioritetas bus skiriamas valstybiniu lygiu elektros energetikos sistemos patikimumą užtikrinantiems, ekonomiškiausiems kogeneracinių elektrinių projektams, kurių bendra galia galėtų siekti iki 200 MW elektrinės galios.

42. Trečiojo Programos tikslo 1 uždavinys – renovuojant esamus kogeneracinius pajėgumus ar statant naujus užtikrinti, kad Vilniaus CŠT sistemoje būtų įrengta papildomai prie esančių pajėgumų iki 150 MW elektrinės galios įrenginių, elektros energijos gamybai naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius.

43. Trečiojo Programos tikslo 2 uždavinys – renovuojant esamus kogeneracinius pajėgumus ar statant naujus užtikrinti, kad Kauno CŠT sistemoje būtų įrengta papildomai prie esančių pajėgumų iki 50 MW elektros galios įrenginių, elektros energijos gamybai naudojančių kogeneracinių įrenginių Kaune atsinaujinančius energijos išteklius.

44. Ketvirtasis Programos tikslas – reguliacinės aplinkos stiprinimas

Siekiant šilumos kainų mažėjimo ir šilumos ūkio sistemos efektyvumo didinimo, ir atsižvelgiant į Programos tikslus, nustatytas reglamentavimas šilumos ūkio srityje yra tobulintinas. Nustatyta sistema sukuria prielaidas šilumos gamintojų konkurencijai, tačiau atsižvelgiant į išskirtinę šilumos tiekėjo padėtį ir numatytą reguliacinę aplinką, galiojančios nepriklausomų šilumos gamintojų reguliavimo priemonės neskatina šilumos kainų mažėjimo galutiniais vartotojams.

Siekiant Programoje ir su programa suderintuose savivaldybių šilumos ūkio specialiuosiuose planuose numatytų techninių sprendinių harmonizuoto įgyvendinimo valstybės lygmeniu, siūlytina tobulinti šiuo metu nustatytą tvarką, pagal kurią šilumos tiekėjų investicinių planų derinimo funkcija yra deleguota savivaldybių taryboms. Savivaldybių taryboms taip pat suteikta kompetencija derinti planuojamas investicijas. Toks reglamentavimas sudaro nevienodas sąlygas šilumos ūkio plėtrai skirtingose savivaldybėse, neužtikrina savivaldybių šilumos ūkio specialiųjų planų įgyvendinimo laiku, stabdo šilumos tiekėjų veiklos efektyvumo didinimą, taip pat nepriklausomų šilumos gamintojų veikla atskirose centralizuoto šilumos tiekimo sistemose neduoda siekiamo rezultato – konkurencija šilumos gamybos sektoriuje nemažina šilumos kainų galutiniais vartotojams.

Užtikrinant Programoje numatytų uždavinių įgyvendinimą, šilumos ūkio subjektų atliekamų investicijų planavimą ir jo įgyvendinimo priežiūrą turėtų atlikti centrinė institucija, taip pat turi būti numatyti mechanizmai, kurie skatintų efektyvų investicijų įgyvendinimą bei sudarytų sąlygas mažinti šilumos vartojimą bei šilumos gamybos ir transportavimo sąnaudas ilguoju laikotarpiu. Siekiant užtikrinti šilumos kainų mažėjimą trumpuoju laikotarpiu, turi būti nustatomas nepriklausomų šilumos gamintojų reguliavimas.

45. Ketvirtjo Programos tikslo 1 uždavinys – įvesti stipresnę centralizuotą šilumos gamintojų reguliavimą.

Šilumos tiekėjų ir kitų šilumos ūkio sektoriaus reguliuojamų subjektų, nepriklausomai nuo dydžio, investicijų derinimo funkciją atlieka centrinė institucija (Valstybinė kainų ir energetikos

kontrolės komisija) pagal nustatytas investicijų derinimo taisykles, atsižvelgdama į Programą ir su Programa suderintus savivaldybių šilumos ūkio specialiuosius planus. Siekiant Programos tikslų įgyvendinimo ir tobulinant šilumos ūkio sektoriaus reglamentavimą, teisės aktų bazės parengimui bei centrinės institucijos funkcijų įgyvendinimo organizacinių sąlygų sukūrimui turi būti numatomas reguliavimo režimo įgyvendinimo pereinamasis laikotarpis.

46. Ketvirtojo Programos tikslo 2 uždavinys – įvesti visų šilumos sektoriaus reguliuojamų subjektų centralizuotą investicijų derinimą, užtikrinant efektyvų šilumos ūkio įrenginių eksploatavimą, modernizavimą ir įrengimą.

Centrinė institucija (Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija) derina šilumos teikėjų investicinius planus, kuriuos jie privalo vykdyti, prižiūri investicinių planų įgyvendinimą ir turi įgaliojimus teikti ūkio subjektams privalomus nurodymus dėl investicinių planų pokyčių ir investicijų planų vykdymo.

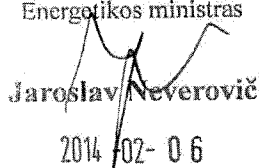
Siekiant efektyvaus esamų šilumos gamybos įrenginių išnaudojimo numatoma, kad šilumos kainoje bus įvertinamai tik tie įrenginiai, kurių eksploatavimas yra būtinas šilumos rezervui palaikyti ir kurie numatyti planavimo dokumentuose. Tuo atveju, jei esamų įrenginių eksploatavimas nėra ekonomiškai pagrįstas ir nėra reikalingas būtinojo rezervo palaikymui, šių įrenginių nusidėvėjimo sąnaudos šilumos kainoje nevertinamos.

47. Ketvirtojo Programos tikslo 3 uždavinys – įvesti suderintų investicijų vykdymo tvarką, nustatant priemones investicijų įvykdymo užtikrinimui.

Šilumos tiekėjo pastoviujų sąnaudų šilumos kainoje mažinimas, šilumos tiekėjui nevykdant suplanuotų investicijų per nustatytus terminus.

48. Ketvirtojo Programos tikslo 4 uždavinys – tobulinti šilumos sektoriaus reguliuojamų subjektų veiklos efektyvumo vertinimo tvarką.

Nepriklausomų šilumos gamintojų ir šilumos tiekėjų veiklos efektyvumas vertinamas, atsižvelgiant į geriausius atitinkamos ūkio subjektų grupės efektyvumo rodiklius.

Energetikos ministras

 Jaroslav Neverovič
 2014-02-06

VII. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

49. Programos tikslams ir uždaviniams įgyvendinti rengiamas energetikos ministro įsakymu tvirtinamas veiksmų planas, kuriame numatomos konkrečios priemonės, lėšų poreikis priemonėms įgyvendinti ir atsakingos institucijos. Rengiamas veiksmų planas turi būti derinamas su savivaldybėmis.

50. Programos įgyvendinimo koordinavimą ir kontrolę atlieka Energetikos ministerija, kuri pasibaigus metams kartu su savo metine ataskaita Lietuvos Respublikos Vyriausybei teikia ir šios programos įgyvendinimo ataskaitą.

51. Programos įgyvendinimas finansuojamas iš Lietuvos Respublikos atitinkamų metų biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme institucijoms, atsakingoms už Programos veiksmų įgyvendinimą, patvirtintų bendrųjų asignavimų, ES struktūrinių fondų ir kitų teisėtai gautų lėšų.

52. Programos tikslams įgyvendinti numatomos finansinės skatinimo priemonės susideda tik iš tiesioginių investicijų subsidijų. Elektros ar šilumos tarifai naujiems ar konvertuotiems įrenginiams nebus taikomi laikantis VIAP mažinimo politikos.

NACIONALINĖS ŠILUMOS ŪKIO PLĖTROS 2014-2021 METŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI IR JŲ SIEKIAMOS REIKŠMĖS

Suteikiant tiesioginę investicijų paramą

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė			Atsakinga (kontroliuojanti) institucija
			2014 m.	2016 m.	2020 m.	
1.	Tikslas: Užtikrinti santykinį šilumos kainų mažinimą optimizuojant šilumos gamybos įrenginių balansą, teikiant prioritetą atsinaujinantiems ir vietiniams ištekliams.					
1.1	Uždavinys 1: Atsinaujinančių energijos išteklių dalies CŠT kuro balanse didinimas. Uždavinį galima įgyvendinti įrengiant naujus pajėgumus, pritaikant esamus pajėgumus, arba prie šilumos tinklų prijungiant esamus pajėgumus (panaudojant atliekinę energiją), kurie kartu su jau esančiais pajėgumais 2020 m. patenkintų virš 70 proc. viso Lietuvos CŠT šilumos poreikio	MW įrengtosios šiluminės galios įrenginių, tiekiančių šilumą į sistemą ir naudojančių biokurą ir (ar) vietinius energijos išteklius (ne mažiau nurodytos reikšmės)	-	-	-	Energetikos ministerija
1.1.1		Vilnius	112	140	400	
1.1.2		Kaunas	30	130	180	
1.1.3		Klaipėda	87	107	130	
1.1.4		Šiauliai	35	50	75	
1.1.5		Panevėžys	20	35	60	
1.1.6		Druskininkai	7	19	27	
1.1.7		Alytus	40	40	40	
1.1.8		Marijampolė	20	20	20	
1.1.9		Jonava	18	18	18	
1.1.10		Palanga	9	9	13	

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė			Atsakinga (kontroliuojanti) institucija
			2014 m.	2016 m.	2020 m.	
1.1.11		Telšiai	5	5	10	
1.1.12		Naujoji Akmenė	5	5	8	
1.1.13		Kiti miestai	-	200	200	
1.2	<u>Uždavinys 2:</u> Atsinaujinančių energijos išteklių dalies CŠT kuro balanse didinimas	AEI kuro dalis CŠT tiekiamos šilumos balanse	40%	50%	70%	Energetikos ministerija
1.3	<u>Uždavinys 3:</u> Atsinaujinančius kuro išteklius naudojančių įrenginių atnaujinimas	Ekonominis įrenginio atnaujinimo pagrįstumas. Vertinama atskirų projektų lygyje	-	-	- ¹	Energetikos ministerija
1.4	<u>Uždavinys 4:</u> Sumažinti CŠT veikiančių įrenginių, kurie bus naudojami po 2020 m., taršos lygius iki nustatytų direktyvoje 2010/75/ES	Naudojamų virš 50 MW galios įrenginių, atitinkančių 2010/75/ES direktyvos reikalavimus, dalis	15%	50%	100%	Energetikos ministerija
2.	Tikslas: Išlaikyti kokybišką šilumos perdavimo sektoriaus infrastruktūrą.					
2.1	<u>Uždavinys 1:</u> Racionaliai mažinti šilumos technologines sąnaudas perdavimo tinkluose	Šilumos nuostoliai perdavimo tinkluose, dalis nuo šilumos vartojimo	16,1% 1,44 TWh	15,8% 1,39TWh	15% 1,2 TWh	Energetikos ministerija
2.2	<u>Uždavinys 2:</u> Užtikrinti patikimą ir kokybišką šilumos perdavimą atnaujinant nusidėvėjusius šilumos perdavimo tinklus	Nuo 2014 m. atnaujintų šilumos trasų ilgis (natūrinių km)	50	150	330	Energetikos ministerija
2.3	<u>Uždavinys 3:</u> Realizuoti ekonomiškai pagrįstą CŠT tinklų plėtimo potencialą (įskaitant namų rajonų bei pramonės zonų prijungimą)	Numatomas ilgalaikis šilumos kainos mažėjimas CŠT sistemoje. Vertinama atskirų projektų lygyje	-	-	-	Energetikos ministerija
3.	Tikslas: Didinti vietinės konkurencingos elektros gamybos apimtis skatinant didelio naudingumo kogeneraciją.					

¹ Pagal įrenginių techninę būklę ir nusidėvėjimo laipsnį.

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė			Atsakinga (kontroliuojanti) institucija
			2014 m.	2016 m.	2020 m.	
3.1	<u>Uždavinys 1:</u> renovuojant esamus kogeneracinius pajėgumus ar statant naujus užtikrinti, kad Vilniaus CŠT sistemoje prie esančių pajėgumų papildomai būtų įrengta elektrinės galios įrenginių, elektros energijos gamybai naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius	Nauji arba konvertuoti elektros galingumai (MW), gaminantys energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių	-	-	iki 150	Energetikos ministerija
3.2	<u>Uždavinys 2:</u> renovuojant esamus kogeneracinius pajėgumus ar statant naujus užtikrinti, kad Kauno CŠT sistemoje prie esančių pajėgumų papildomai būtų įrengta elektrinės galios įrenginių, elektros energijos gamybai naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius	Nauji arba konvertuoti elektros galingumai (MW), gaminantys energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių	-	-	iki 50	Energetikos ministerija
4.	Tikslas: Reguliacinės aplinkos stiprinimas.					
4.1	<u>Uždavinys 1:</u> Įvesti stipresnį centralizuotą šilumos gamintojų reguliavimą. Tobulinti reguliavimą, kad būtų skatinamos racionalios investicijos užtikrinant investicijų grąžą bei įmonių finansinius srautus.	Įvykdyta reguliacinės aplinkos pakitimų dalis	100%	-	-	Energetikos ministerija
4.2	<u>Uždavinys 2:</u> Įvesti visų šilumos sektoriaus reguliuojamų subjektų centralizuotą investicijų derinimą	Įvykdyta reguliacinės aplinkos pakitimų dalis	100%	-	-	Energetikos ministerija
4.3	<u>Uždavinys 3:</u> Įvesti suderintų investicijų vykdymo tvarką, nustatant priemones investicijų įvykdymo užtikrinimui	Įvykdyta reguliacinės aplinkos pakitimų dalis	100%	-	-	Energetikos ministerija
4.4	<u>Uždavinys 4:</u> Tobulinti šilumos sektoriaus reguliuojamų subjektų veiklos efektyvumo vertinimo tvarką	Įvykdyta reguliacinės aplinkos pakitimų dalis	100%	-	-	Energetikos ministerija

Nacionalinės šilumos ūkio
plėtros 2014-2021 metų programos
2 priedas

**NACIONALINĖS ŠILUMOS ŪKIO PLĖTROS 2014-2021 METŲ PROGRAMOS
TIKSLŲ ĮGYVENDINIMUI NUMATOMOS PARAMOS LĖŠOS
suteikiant tiesioginę investicijų paramą (subsидijas).**

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio pavadinimas	Investicijų poreikis, Iki 2020 m. mln. Lt	tame tarpe investicinė parama mln. Lt	Atsakinga (kontroliuojanti) institucija
1	Tikslas: užtikrinti santykinį šilumos kainų mažinimą optimizuojant šilumos gamybos įrenginių balansą, teikiant prioritetą atsinaujinantiems ir vietiniams ištekliams	870	425	
1.1	Uždavinys 1: Atsinaujinančių energijos išteklių dalies CŠT kuro balanse didinimas. Uždavinį galima įgyvendinti įrengiant naujus pajėgumus, pritaikant esamus pajėgumus, arba prie šilumos tinklų prijungiant esamus pajėgumus (panaudojant atliekinę energiją), kurie kartu su jau esančiais pajėgumais 2020 m. patenkintų virš 70 proc. viso Lietuvos CŠT šilumos poreikio	-	-	
1.2	Uždavinys 2: Atsinaujinančių energijos išteklių dalies CŠT kuro balanse didinimas	-	-	
1.3	Uždavinys 3: Atsinaujinančius kuro išteklius naudojančių įrenginių atnaujinimas	-	-	
1.4	Uždavinys 4: Sumažinti CŠT veikiančių įrenginių, kurie bus naudojami po 2020 m., taršos lygius iki nustatytų direktyvoje 2010/75/ES	-	-	
2.	Tikslas: Išlaikyti kokybišką šilumos perdavimo sektoriaus infrastruktūrą.	350	240	
2.1	Uždavinys 1: racionaliai mažinti šilumos technologines sąnaudas perdavimo tinkluose	-	-	
2.2	Uždavinys 2: Užtikrinti patikimą ir kokybišką šilumos perdavimą atnaujinant nusidėvėjusius šilumos perdavimo tinklus	-	-	
2.3	Uždavinys 3: Realizuoti ekonomiškai pagrįstą CŠT tinklų	-	-	

	plėtimo potencialą (įskaitant namų rajonų bei pramonės zonų prijungimą)			
3.	Tikslas: Didinti vietinės konkurencingos elektros gamybos apimtį skatinant didelio naudingumo šilumos ir elektros kogeneraciją	1050	650	
3.1	<u>Uždavinys 1:</u> renovuojant esamus kogeneracinius pajėgumus ar statant naujus užtikrinti, kad Vilniaus CŠT sistemoje prie esančių pajėgumų papildomai būtų įrengta elektrinės galios įrenginių, elektros energijos gamybai naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius	-	-	
3.2	<u>Uždavinys 2:</u> renovuojant esamus kogeneracinius pajėgumus ar statant naujus užtikrinti, kad Kauno CŠT sistemoje prie esančių pajėgumų papildomai būtų įrengta elektrinės galios įrenginių, elektros energijos gamybai naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius	-	-	
4.	Tikslas: Reguliacinės aplinkos stiprinimas.	-	-	
4.1	<u>Uždavinys 1:</u> Įvesti centralizuotą šilumos gamintojų reguliavimą	-	-	
4.2	<u>Uždavinys 2:</u> Įvesti visų šilumos sektoriaus reguliuojamų subjektų centralizuotą investicijų derinimą	-	-	
4.3	<u>Uždavinys 3:</u> Įvesti suderintų investicijų vykdymo tvarką, nustatant priemones investicijų įvykdymo užtikrinimui	-	-	
4.4	<u>Uždavinys 4:</u> Tobulinti šilumos sektoriaus reguliuojamų subjektų veiklos efektyvumo vertinimo tvarką	-	-	

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. (8-5) 266 3661, faks. (8-5) 266 3663, el. p. info@am.lt, http://www.am.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Energetikos ministerijai

2016-02-25

Nr. (10-4)-D8-1375

Į 2016-02-17

Nr. (19.1-19)3-352

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

Aplinkos ministerija išnagrinėjo Energetikos ministerijos 2016 m. vasario 17 d. raštu Nr. (19.1-19)3-352 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto derinimo“ pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimo Nr. 284 „Dėl Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2014–2021 metų programos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą ir informuoja, kad pagal kompetenciją pastabų neturi.

Pagal kompetenciją atkreipiame dėmesį į Vilniaus miesto aplinkos oro užterštumo kietosiomis dalelėmis ir benzo(a)pirenu problema *(aplinkos oro užterštumo kietosiomis dalelėmis KD_{10} lygis nuolat viršija nustatytą leistiną 35 dienų viršijimų normą nuo 2013 metų, o kancerogeninio teršalo benzo(a)pireno, kurio didžiausios koncentracijos išmatuojamos šildymo sezono metu, koncentracija aplinkos ore didėja nuo 2007 metų ir nuo 2010 metų jau nuolat viršija nustatytą siektiną vertę)*, kuri gali dar labiau paaštrėti siūlomu pakeitimu apribojus reguliuojamų šilumos gamintojų valdomų šilumos energijos gamybos įrenginių, tiekiančių šilumą į centralizuoto šilumos tiekimo sistemą, galią ir galimybes daugiau energijos gaminti griežtus aplinkosaugos reikalavimus atitinkančiuose vidutinės ir didelės galios kurą deginančiuose įrenginiuose, sudarius papildomas sąlygas aplinkos oro taršos požiūriu mažiau palankiai individualių būstų šildymo įrenginių plėtrai.

Aplinkos viceministras

Algirdas Genevičius

E. Auglienė, 8 7066 3497, el. p. elena.augliene@am.lt

2016-03-04 02-07-05

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Budžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius
Tel. 8 706 64 715, faks. 8 706 64 820, el. p. info@enmin.lt, enmin.lrv.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

UAB Danpower Baltic

2016-03-04

Nr. (19.3-19)3- 5003

2016-01-29

Nr. 02-07-03

DĖL PRIVALOMO RAŠYTINIO PRITARIMO PROJEKTUI

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija), atsakydama į Jūsų 2016 m. vasario 2 d. rašte išdėstytą paklausimą, informuoja, kad Energetikos ministerija, vadovaudamasi Statybos techninio reglamento STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. D1-826, 10 priedo 9 punktu, vertins pateikto projekto atitiktį Nacionalinėje šilumos ūkio plėtros 2015-2021 metų programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 284, numatytiems tikslams ir uždaviniams, objektų (įrenginių) plėtros sprendimams bei jų įgyvendinimo modeliui.

Viceministras

Vidmantas Macevičius

ORIGINALAS NESIUNČIAMAS

Kęstutis Biekša, tel. 8 706 64 865, el. p. Kestutis.Biekša@enmin.lt

prie 6 kl. (LRV posėdis)

Lithuanian
Free
Market
Institute

Lietuvos
laisvosios
rinkos
institutas

LR Vyriausybei
LR Energetikos ministerijai
LR Konkurencijos tarybai

2016-04-14 Nr.1.16-31

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO "DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2015 M. KOVO 18 D. NUTARIMO NR. 284 „DĖL NACIONALINĖS ŠILUMOS ŪKIO PLĖTROS 2014-2021 METŲ PROGRAMOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO" PROJEKTUI 16-1953(3)

Atkreipiame dėmesį, kad LLRI pastabas Energetikos ministerijai Projekto derinimo su visuomene pateikė laiku. Tačiau Energetikos ministerija nepateikė atsakymų, kodėl į pasiūlymus nebuvo atsižvelgta, pasiūlymų net neįtraukė į Derinimo pažymą. Tokiu būdu buvo pažeistos LR Teisėkūros pagrindų įstatymo principai ir minėto įstatymo 5, 7 ir 17 straipsniai. Todėl raginame LR Vyriausybę grąžinti Projektą rengėjui – Energetikos ministerijai, ir įpareigoti rengėją atlikti tinkamą pastabų suderinimą, pastabas priimant ar argumentuotai atmetant.

Pridėtame dokumente pateikiame dalykines pastabas Projektui.

PRIDEDAMA. „Lietuvos laisvosios rinkos instituto pastabos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimo Nr. 284 „Dėl nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2014-2021 metų programos patvirtinimo“ pakeitimo" projektui 16-1953(3)“, 2 lapai.

Pagarbiai,

Lietuvos laisvosios rinkos
instituto prezidentas

Žilvinas Šilėnas

VšĮ „Lietuvos laisvosios rinkos institutas“

Šeimyniškių g. 3A
LT-09312 Vilnius, Lietuva

Tel. +370 5 250 0280
Fax +370 5 250 0288
llri@llri.lt
www.llri.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų
registre, Kodas 110059496
PVM mokėtojo kodas LT100594917
AB SEB bankas, a.s. nr. LT90 7044 0600 0124 3182

Lietuvos laisvosios rinkos instituto pastabos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimo Nr. 284 „Dėl nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2014-2021 metų programos patvirtinimo“ pakeitimo" projektui 16-1953(3)

Atkreipiame dėmesį, kad LLRI pastabas Energetikos ministerijai Projekto derinimo su visuomene pateikė laiku. Tačiau Energetikos ministerija nepateikė atsakymų, kodėl į pasiūlymus nebuvo atsižvelgta, pasiūlymų net neįtraukė į Derinimo pažymą. Tokiu būdu buvo pažeistos LR Teisėkūros pagrindų įstatymo principai ir minėto įstatymo 5, 7 ir 17 straipsniai. Todėl raginame LR Vyriausybę grąžinti Projektą rengėjui – Energetikos ministerijai, ir įpareigoti rengėją atlikti tinkamą pastabų suderinimą, pastabas priimant ar argumentuotai atmetant.

Žemiau pateikiame dalykines pastabas Projektui.

Lietuvos laisvosios rinkos institutas (toliau LLRI) išnagrinėjo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimo Nr. 284 „Dėl nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2014-2021 metų programos patvirtinimo“ pakeitimo" projektą 16-1953(3) (toliau Projektas) ir teikia šias pastabas.

Projektu yra sumažinamos Reguluojamų šilumos gamintojų valdomų šilumos energijos gamybos įrenginių, tiekiančių šilumą į nurodyto miesto centralizuoto šilumos tiekimo sistemą ir naudojančių atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius, įrengtosios šiluminės galios. Vilniuje 2021 m. – nuo 400 MW iki 319 MW, t. y. iki tokios pat reikšmės, kuri numatyta 2017 m.

Projektas neatsižvelgia į šiuos svarbius aspektus:

Pirma, šis sumažinimas gali būti traktuojamas kaip konkurencijos apribojimas centralizuotai gaminamos šilumos rinkos segmente. Tikėtina, kad nustatytoji riba (ar apskritai, bet kokia nustatyta riba), veiks kaip apribojimas centralizuotai gaminamos šilumos gamybos apimtims. Tai savo ruožtu veiks kaip dirbtinis (t. y. sukurtas teisės aktu) barjeras į rinką ateiti naujiems nepriklausomiems šilumos tiekėjams.

Tokiu būdu Projektas sukurtų konkurencijos sąlygų skirtumus tarp esamų ir naujų ar potencialių šilumos gamintojų. Tai savo ruožtu gali būti traktuojama kaip Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies pažeidimas.

Primename, kad Vyriausybės nutarimai nėra Įstatymai, todėl tokių teisės aktų priežiūra pagal Konkurencijos įstatymo 4 str. yra Konkurencijos tarybos priežiūros objektas. Siekiant išvengti pažeidimo, šio klausimo kėlimo ateityje **siūlome kreiptis į Konkurencijos tarybą nuomonės dėl Projekto atitikimo Konkurencijos 4 str. nuostatoms.**

Antra, 400 MW Vilniuje 2021 metais buvo numatyti dokumente, patvirtintame 2015 m. Vadinasi, yra tikimybė, kad kai kurie ūkio subjektai planavo būsimą ūkinę veiklą, investicijas, patyrė išlaidas, vadovaudamiesi teisėtais lūkesčiais, kad Projekte aprašytos

šilumos gamybos apimtys Vilniuje 2021 m. sieks 400 MW. Tai reiškia, kad priėmus Projektą gali kilti pretenzijų dėl teisėtų lūkesčių pažeidimo.

Atkreipiame dėmesį, kad Projektas, keičia ne Įstatymą, o Vyriausybės nutarimą. Primename, kad konkurenciją ar asmens ūkinės veiklos laisvę Lietuvoje suvaržyti galima tik įstatymu. Be to, Projektas, o tiksliau keičiamos šiluminės galios vertės nėra pagrįstos: nėra pateikti įrodymai ar pagrindimas, kodėl toks apribojimas yra būtinas, proporcingas ar tarnauja tautos gerovei, idant nebūtų pažeistas teisių ir atsakomybių balansas, kaip numatyta Konstitucijos 46 str.

Todėl siūlome atlikti papildomą vertinimą, ar Projektas nepažeis teisėtų lūkesčių, įtraukiant visas suinteresuotas puses ir rinkos dalyvius.